

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
06.11.2020
RT I, 27.10.2020, 1

Välja kuulutanud
Vabariigi President
20.10.2020 otsus nr 636

Kogumispensionide seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (kohustusliku kogumispensioni reform)

Vastu võetud 11.03.2020

§ 1. Kogumispensionide seaduse muutmine

Kogumispensionide seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kohustuslik kogumispension on seaduse kohaselt makstav hüvitis, mille saamiseks omandatakse käesoleva seaduse ja sotsiaalmaksuseaduse kohaselt kohustusliku pensionifondi osakuid või tehakse investeeringuid kohustusliku kogumispensioni investeerimiskonto (edaspidi *pensioni investeerimiskonto*) kaudu.”;

2) seadust täiendatakse §-ga 3¹ järgmises sõnastuses:

„§ 3¹. Pensioni investeerimiskonto

(1) Pensioni investeerimiskonto on käesoleva seaduse §-s 6 nimetatud kohustatud isiku nimel pensioniregistri kontohaldurist krediidasutuses või krediidasutuse Eesti filiaalis (edaspidi mõlemad *krediidasutus*) avatud pangakonto, millele laekub käesolevas seaduses ettenähtud korras kohustusliku kogumispensioni makse.

(2) Pensioni investeerimiskontole laekunud raha investeerib kohustatud isik või see isik, kes ei ole enam kohustatud isik, kuid kellel on pensioni investeerimiskontol raha või selle eest soetatud finantsvara.

(3) Investeeringute tegemiseks pensioni investeerimiskonto kaudu võib kasutada üksnes tulumaksuseaduse § 17¹ lõigetes 2 ja 3 nimetatud finantsvara, arvestades sama paragrahvi lõigetes 4–8 sätestatud.

(4) Pensioni investeerimiskontoga seotud väärtpaperikontol võib registreerida üksnes pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud finantsvara.

(5) Pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud finantsvara võõrandamisest ning tulumaksuseaduse § 17¹ lõike 2 punktis 4 nimetatud hoiuse avamiseks sõlmitud lepingu, punktis 5 nimetatud investeerimisriskiga elukindlustuslepingu ja punktis 6 nimetatud tuletislepingu (edaspidi *finantsvara soetamisel sõlmitud leping*) lõppemisest laekunud raha ja finantsvaralt teenitud tulu kantakse pensioni investeerimiskontole.

(6) Pensioni investeerimiskontol olev raha ja selle eest soetatud finantsvara ei või olla tagatiseks või muul viisil koormatud.

(7) Pensioni investeerimiskonto haldamise ning finantsvara soetamise ja võõrandamise kulud ning finantsvara soetamisel sõlmitud lepingu lõppemisega seotud kulud kaetakse pensioni investeerimiskontol oleva raha või soetatud finantsvara arvelt. Kui isiku samas krediidasutuses avatud pensioni investeerimiskontodel ei ole raha ning isikul puudub pensioni investeerimiskontol oleva raha eest soetatud finantsvara, mida saaks kasutada kulude katmiseks, kaetakse kulud isiku samas krediidasutuses oleval muul pangakontol oleva raha arvelt.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud nõude täitmise tagab pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutus. Pensioni investeerimiskontol olnud raha eest sõlmitud tulumaksuseaduse § 17¹ lõike 2 punktis 5 nimetatud investeerimisriskiga elukindlustuslepingu puhul tagab käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud nõude täitmise selle kindlustuslepingu sõlminud kindlustusandja.

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud tingimusest kinnipidamise tagab pensioni investeerimiskonto avanud krediitiasutus.

(10) Kui ilmneb käesoleva paragrahvi lõikes 8 või 9 sätestatud nõude rikkumine, on vastavalt krediitiasutuse või lõike 8 teises lauses sätestatud juhul kindlustusandja kohustus taastada rikkumise-eelne olukord.

(11) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud investeringute ja lõikes 5 nimetatud finantsvaraga seotud tehingute tegemiseks on lubatud kasutada ka isikule samas krediitiasutuses avatud muud kontot, mis on seotud tema pensioni investeerimiskontoga ja mille suhtes kohaldatakse lõigetes 2–10 sätestatud nõudeid.”;

3)paragrahvi 5 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 5. Teiste seaduste kohaldamine”;

4)paragrahvi 5 täiendatakse lõikega 2¹järgmises sõnastuses:

„(2¹) Pensioni investeerimiskontol olevale rahale ja selle eest soetatud finantsvarale sissenõude pööramisele kohaldatakse investeerimisfondide seaduse § 64 lõigetes 11 ja 13 kohustusliku pensionifondi osaku kohta sätestatud.”;

5)paragrahvi 5 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesolevast seadusest, Finantsinspektsiooni seadusest, investeerimisfondide seadusest, krediitiasutuste seadusest ja väärtipaberituruse seadusest tulenevaid erisusi.”;

6)paragrahvi 7 lõiget 2¹täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Kui isik on esitanud käesoleva seaduse §-s 27³ nimetatud avalduse makse tasumiseks või tasumisest vabastamiseks, võetakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud ajavahemiku määramisel aluseks § 27³ lõikes 5 nimetatud makse tasumise kuupäevad.”;

7)paragrahvi 7 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Makse tasumise kohustus tekib kohustatud isiku 18-aastaseks saamisele järgneva aasta 1. jaanuaril ja lõpeb käesoleva seaduse § 40 lõikes 1 nimetatud alusel pensionilepingu sõlmimisel pärast sellest lepingust taganemise tähtaja möödumist, fondipensionile või ühekordse väljamakse avalduse esitamisel, §-s 27³ nimetatud makse tasumisest vabastamise avalduse või §-s 43¹ nimetatud raha väljavõtmise avalduse esitamisel:

1) 30. aprillil, kui pensionileping on sõlmitud ja sellest lepingust taganemise tähtaeg on möödunud või käesolevas lõikes nimetatud avaldus on esitatud hiljemalt 30. novembril ning isik ei ole taganenud sõlmitud pensionilepingust või esitatud avaldusest või muutnud oma makse tasumisest vabastamise avaldust;

2) 31. augustil, kui pensionileping on sõlmitud ja sellest lepingust taganemise tähtaeg on möödunud või käesolevas lõikes nimetatud avaldus on esitatud hiljemalt 31. märtsil ning isik ei ole taganenud sõlmitud pensionilepingust või esitatud avaldusest või muutnud oma makse tasumisest vabastamise avaldust;

3) 31. detsembril, kui pensionileping on sõlmitud ja sellest lepingust taganemise tähtaeg on möödunud või käesolevas lõikes nimetatud avaldus on esitatud hiljemalt 31. juulil ning isik ei ole taganenud sõlmitud pensionilepingust või esitatud avaldusest või muutnud oma makse tasumisest vabastamise avaldust.”;

8)paragrahvi 10 lõike 2²punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5) andmed selle kohta, kas isik on kohustatud isik, sealhulgas andmed käesoleva seaduse §-s 27³ nimetatud avalduse esitamise kohta, samuti andmed selle kohta, kui isik on § 43¹ alusel raha välja võtnud ja lõpetanud maksete tegemise;”;

9)paragrahvi 10 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Täiendavate sissemaksete saamise õigus tekib alates lapse sünnist. Kui vanemast saab kohustatud isik pärast lapse sündi, tekib õigus täiendavatele sissemaksetele vanema kohustatud isikuks saamisest arvates. Lapse sünnikuul või vanema kohustatud isikuks saamise kuul ja lapse kolmeaastaseks saamise kuul arvutatakse täiendava sissemakse suurus proportsionaalselt nende päevade arvuga, mille eest on vanemal õigus täiendavale sissemaksele.”;

10)paragrahvi 10 täiendatakse lõikega 9¹järgmises sõnastuses:

„(9¹) Kui vanem esitab käesoleva seaduse §-s 27³ nimetatud makse tasumisest vabastamise avalduse või §-s 43¹ nimetatud raha väljavõtmise avalduse, lõpetatakse tema eest täiendavate sissemaksete tegemine kalendrikuust, mil vanem ei ole enam kohustatud isik.”;

11)paragrahvi 10 lõige 13 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(13) Käesolevas paragrahvis sätestatud ning käesoleva seaduse §-des 17, 19 ja 21 kohustatud isiku suhtes sätestatud kohaldatakse ka 1983. aasta 1. jaanuaril või hiljem sündinud ning kuni kolmeaastast Eestis elavat last kasvatava tulumaksuseaduse § 6 lõikes 1 nimetatud residendist vanema suhtes, kes ei ole veel kohustatud isik käesoleva seaduse tähenduses ja kes ei ole esitanud käesoleva seaduse §-s 27³ nimetatud makse tasumisest vabastamise avaldust ega §-s 43¹ nimetatud raha väljavõtmise avaldust.”;

12)paragrahvi 10 lõike 14 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui täiendavate sissemaksete tegemine lõpetatakse käesoleva paragrahvi lõike 9¹ alusel või täiendavate sissemaksete tegemise lõpetamise avaldus esitatakse lõike 11 alusel, saadetakse teavitus samal viisil vanemale, kelle eest tehti seni täiendavaid sissemakseid.”;

13)paragrahv 10¹ tunnistatakse kehtetuks;

14)paragrahvi 11 lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui füüsilisest isikust ettevõtja on käesoleva seaduse kohaselt kohustatud tasuma makset, on Maksu- ja Tolliamet kohustatud arutama füüsilise isiku tuludeklaratsiooni, maksukohustuslaste registri ja pensioniregistri andmete alusel makse suuruse ning väljastama füüsilisest isikust ettevõtjale maksuteate tasumisele kuuluva makse suuruse kohta hiljemalt sotsiaalmaksuga maksustamise perioodile järgneva aasta 1. septembril.”;

15)paragrahvi 11 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Maksu- ja Tolliamet arvutab tasumisele kuuluva makse suuruse käesoleva seaduse §-s 9 sätestatud määras füüsilisest isikust ettevõtja sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punktis 5 nimetatud tulult järgmiselt:

- 1) ühelt kolmandikult tulult, kui füüsilisest isikust ettevõtja oli kohustatud makset tasuma makse tasumise perioodi neljal kuul;
- 2) kahelt kolmandikult tulult, kui füüsilisest isikust ettevõtja oli kohustatud makset tasuma makse tasumise perioodi kaheksal kuul;
- 3) kogu tulult, kui füüsilisest isikust ettevõtja oli kohustatud makset tasuma tervel makse tasumise perioodil.”;

16)paragrahvi 12 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „makse, täiendava makse ja käesoleva seaduse § 10¹ lõikes 1 sätestatud sissemakse” sõnadega „makse ja täiendava makse”;

17)paragrahvi 12 lõike 2 punkt 4¹ tunnistatakse kehtetuks;

18)seaduse 2. peatüki 2. jao pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

**„2. jagu
Valikuavalduse esitamine ning pensionikonto ja pensioni investeerimiskonto avamine”;**

19)paragrahvi 14 pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 14. Pensionifondi või pensioni investeerimiskonto valik

(1) Pensionifondi osakute omandamiseks või maksete tegemiseks pensioni investeerimiskontole peab isik esitama valikuavalduse.”;

20)paragrahvi 14 lõikes 4, § 21 pealkirjas ning lõigetes 1, 5 ja 7 asendatakse sõna „pensionifond” sõnadega „pensionifond või pensioni investeerimiskonto” vastavas käändes;

21)paragrahvi 14 lõige 5¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5¹) Valikuavalduse esitamine, kohustusliku pensionifondi osaku omamine, pensioni investeerimiskonto avamine, sellele maksete tegemine ja selle kaudu investeringute tegemine ei või olla kindlustus-, finants- või investeerimisteenuste lepingu sõlmimise või muutmise või muu kohustusliku pensionifondi või pensioni investeerimiskonto välise kasu saamise eeltingimus, samuti ei või nimetatud lepingute tingimused või muu kohustusliku pensionifondi või pensioni investeerimiskonto välise kasu saamine sõltuda valikuavalduse esitamisest, kohustusliku pensionifondi osaku omamisest, pensioni investeerimiskonto avamisest, sellele maksete tegemisest ega selle kaudu investeringute tegemisest.”;

22)paragrahvi 15 lõiget 1 täiendatakse punktiga 5¹ järgmises sõnastuses:

„5¹) pensioni investeerimiskonto number, kui isik soovib sissemaksed teha pensioni investeerimiskontole.”;

23)paragrahvi 15 lõike 1 punkt 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„7) isiku kinnitus tema valitud pensionifondi tingimustega nõustumise kohta, kui isik soovib sissemakseid teha pensionifondi.”;

24)paragrahvi 15 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmed esitatakse valikuavaldusel registripidaja ette antud vormil, seejuures peavad valikuavaldusel olema eraldi välja toodud:

- 1) tähestikulises järjekorras ja võrdsetel alustel kõigi Finantsinspektsiooni veebilehel avaldatud kohustuslike pensionifondide ametlikud nimetused;
- 2) isiku võimalus valida pensionifondi asemel investeerimine pensioni investeerimiskonto kaudu.”;

25)paragrahvi 16 lõige 7¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7¹) Kontohaldur kohaldab valikuavalduse esitamise eest võetavat tasu ühetaoliselt ja samas suuruses, sõltumata sellest, kas valikuavaldus on esitatud kohustusliku pensionifondi või pensioni investeerimiskonto suhtes või millise kohustusliku pensionifondi suhtes on valikuavaldus esitatud.”;

26)paragrahvi 17 lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Registripidaja avab valikuavalduse alusel kohustatud isikule pensionikonto.

(2) Pensionikontot ei avata, kui valikuavaldus ei vasta õigusaktides kehtestatud nõuetele, valikuavaldusel märgitud isikukood või pensioni investeerimiskonto number on vigane või valikuavalduse on esitanud isik, kellel ei ole valikuavalduse esitamiseks õigust.”;

27)paragrahvi 17 lõiked 5 ja 6 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Lisaks valikuavalduse esitanud kohustatud isikutele avab registripidaja pensionikonto ka teistele kohustatud isikutele ja isikutele, kes ei ole veel kohustatud isikud, kuid on esitanud käesoleva seaduse §-s 27³ nimetatud makse tasumisest vabastamise avalduse. Pensionikonto avatakse Maksu- ja Tolliametilt § 12 lõike 2 kohaselt saadud andmete, krediitdiasutuselt § 17¹ lõike 3 kohaselt saadud andmete või makse tasumisest vabastamise avalduse andmete alusel.

(6) Pensionikonto avatakse viivitamata pärast valikuavalduse või makse tasumisest vabastamise avalduse andmete või käesoleva seaduse § 12 lõikes 2 või § 17¹ lõikes 3 nimetatud andmete laekumist registripidajale, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul.”;

28)paragrahvi 17 lõikes 9 asendatakse tekstiosa „§ 25 lõikes 1” tekstiosaga „§ 25 lõikes 3”;

29)paragrahvi 17 lõige 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(10) Registripidaja edastab Maksu- ja Tolliametile pensionikonto omanike kohta, kes on esitanud valikuavalduse, makse tasumise või makse tasumisest vabastamise avalduse või raha väljavõtmise avalduse ja kes ei ole oma makse tasumise või tasumisest vabastamise avaldust muutnud või kasutanud õigust oma raha väljavõtmise avaldusest taganeda, käesoleva seaduse § 15 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud andmed ning kuupäeva, millal nimetatud isik hakkab makset tasuma või lõpetab makse tasumise. Andmed esitatakse kolmel korral aastas, hiljemalt:

- 1) 5. aprillil – ajavahemiku kohta 1. detsembrist kuni 31. märtsini;
- 2) 5. augustil – ajavahemiku kohta 1. aprillist kuni 31. juulini;
- 3) 5. detsembril – ajavahemiku kohta 1. augustist kuni 30. novembrini.”;

30)seaduse 2. peatüki 2. jagu täiendatakse §-ga 17¹ järgmises sõnastuses:

„§ 17¹. Pensioni investeerimiskonto avamine ja sulgemine

(1) Kohustusliku kogumispensioni makse kandmiseks pensioni investeerimiskontole sõlmib kohustatud isik enne valikuavalduse esitamist krediitdiasutusega pensioni investeerimiskonto lepingu.

(2) Isik võib pensioni investeerimiskonto sulgeda ja selle aluseks oleva lepingu üles öelda võlaõigusseaduses ettenähtud korras, kui ta on esitanud valikuavalduse sissemaksete tegemiseks pensionifondi või oma teisele pensioni investeerimiskontole või esitanud käesoleva seaduse § 43¹ alusel avalduse raha väljavõtmiseks ning kogu selle pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud finantsvara on võõrandatud, sealhulgas finantsvara soetamisel sõlmitud lepingud lõppenud ja kogu pensioni investeerimiskontol olnud raha on välja makstud, kantud kohustatud isiku teisele pensioni investeerimiskontole või seda on kasutatud pensionifondi osakute omandamiseks.

(3) Krediitdiasutus teavitab viivitamata registripidajat pensioni investeerimiskonto avamisest ja selle sulgemisest, esitades registripidajale elektroonilisel kujul pensioni investeerimiskonto lepingu sõlminud või selle üles

öelnud isiku kohta käesoleva seaduse § 15 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud andmed ning tema pensioni investeerimiskonto numbri.”;

31)seaduse 2. peatüki 3. jao pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3. jagu

Pensionifondi osakute omandamine ja pensioni investeerimiskontole sissemaksete tegemine”;

32)paragrahv 18 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 18. Sissemaksed pensionifondi või pensioni investeerimiskontole

(1) Sissemaksleid pensionifondi tehakse:

- 1) käesoleva seaduse §-s 12 ning sotsiaalmaksuseaduse § 10 lõigetes 4 ja 4¹ nimetatud vahendite laekumisel registripidajale;
- 2) osakuomaniku poolt pensionifondi osakute vahetamisel käesoleva seaduse §-des 23–27 sätestatu kohaselt;
- 3) osakute omandamisel pensioni investeerimiskontolt käesoleva seaduse §-des 23–27 sätestatu kohaselt registripidajale laekunud vahendite arvelt;
- 4) pensionifondi osakute omandamisel pensionifondivalitseja poolt investeerimisfondide seaduse §-des 68–71 sätestatu kohaselt;
- 5) osakute omandamisel teise pensionifondi likvideerimisel käesoleva seaduse §-des 37–39 sätestatu kohaselt;
- 6) osakute omandamisel kahju hüvitamiseks käesoleva seaduse §-des 34 ja 35 ning tagatisfondi seaduse §-des 70–73 sätestatu kohaselt.

(2) Sissemaksleid pensioni investeerimiskontole tehakse:

- 1) käesoleva seaduse §-s 12 ning sotsiaalmaksuseaduse § 10 lõigetes 4 ja 4¹ nimetatud vahendite laekumisel registripidajale;
- 2) pensionifondi osakute tagasivõtmisel käesoleva seaduse §-des 23–27 sätestatu kohaselt;
- 3) pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud finantsvara võõrandamisel või lepingu lõppemisel, samuti finantsvaralt tulu teenimisel käesoleva seaduse § 3¹ lõikes 4 sätestatu kohaselt;
- 4) raha ühelt pensioni investeerimiskontolt teisele kandmisel käesoleva seaduse §-des 23–27 sätestatu kohaselt;
- 5) pensionifondi likvideerimisel käesoleva seaduse §-des 37–39 sätestatu kohaselt.”;

33)paragrahvi 19 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Pensioni investeerimiskontole sissemaksete tegemisel laekub sellele kontole raha, mida investeerib käesoleva seaduse § 3¹ kohaselt kohustatud isik või isik, kes ei ole enam kohustatud isik, kuid kelle pensioni investeerimiskontol on raha või kellel on selle eest soetatud finantsvara.”;

34)paragrahvi 19 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Samal ajal võib isik teha sissemaksleid üksnes ühte pensionifondi või ühele pensioni investeerimiskontole.”;

35)paragrahvi 19 lõike 3 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Sissemaksleid tehakse valikuavalduses märgitud pensionifondi või pensioni investeerimiskontole või valikuavalduse puudumise korral registripidaja poolt loosiga määratud pensionifondi või pensioni investeerimiskontole, mille avamisega avati isikule käesoleva seaduse § 17 lõike 5 teises lauses sätestatu kohaselt ka pensionikonto.”;

36)paragrahvi 19 lõikes 4 asendatakse sõnad „valikuavalduses märgitud pensionifondiga” sõnadega „valikuavalduses märgitud pensionifondi või pensioni investeerimiskontoga”;

37)paragrahvi 22 lõikes 2 ja § 39 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „§ 18 punktis 1” tekstiosaga „§ 18 lõike 1 punktis 1”;

38)seaduse 2. peatüki 4. jao pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4. jagu

Pensionifondide ja pensioni investeerimiskontode vahetamine”;

39)paragrahvid 23–26 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 23. Pensionifondide ja pensioni investeerimiskontode vahetamise alused

(1) Isikul on õigus käesolevas jaos sätestatud tingimustel ja korras vahetada ühe pensionifondi osakud teise pensionifondi osakute vastu ja kanda pensionifondi osakute tagasivõtmisel saadud summa käesoleva seaduse §-s 26 sätestatud korras oma pensioni investeerimiskontole ning käesolevas jaos ja tema pensioni investeerimiskonto lepingus sätestatud tingimustel ja korras omandada pensioni investeerimiskontol oleva raha eest pensionifondi osakuid või kanda ühel pensioni investeerimiskontol oleva raha oma teisele pensioni investeerimiskontole (edaspidi kõik käesolevas seaduses *vahetustehingud*).

(2) Vahetustehingud ei ole lubatud, kui vastavalt ühe või mõlema vahetamisega seotud pensionifondi osakute tagasivõtmine või väljalaskmine on investeerimisfondide seaduse alusel keelatud.

(3) Vahetustehingute korral osakuomanikule ega isikule, kes kasutab pensioni investeerimiskontot, väljamakseid ei tehta.

(4) Vahetustehingute tegemisele kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 24–27 ja investeerimisfondide seaduses pensionifondi osakute väljalaskmise ja tagasivõtmise kohta sätestatud ning pensionifondide ja pensioni investeerimiskonto lepingu tingimustes ettenähtud korda.

§ 24. Vahetustehingute tegemise tingimused

(1) Isik võib vahetada kõik talle kuuluvad osakud või osa nendest.

(2) Isik võib kanda pensionifondi osakute tagasivõtmisel saadud summa oma pensioni investeerimiskontole. Selleks võtab registripidaja isiku soovi kohaselt tagasi kõik talle kuuluvad pensionifondi osakud või osa nendest ning kannab vastava summa isiku pensioni investeerimiskontole.

(3) Isik võib pensioni investeerimiskontol oleva raha eest omandada pensionifondi osakuid. Selleks kannab krediidasutus isiku soovi kohaselt kogu tema pensioni investeerimiskontol oleva raha või osa sellest registripidajale, kes korraldab käesoleva seaduse § 22 alusel pensionifondi osakute väljalaskmise.

(4) Isik võib kanda kogu oma pensioni investeerimiskontol oleva raha või osa sellest teisele pensioni investeerimiskontole. Pensioni investeerimiskontol oleva raha kandmise ühelt pensioni investeerimiskontolt teisele või selle raha eest soetatud finantsvara ühe pensioni investeerimiskontoga seotud väärtpaberikontolt teise pensioni investeerimiskontoga seotud väärtpaberikontole kandmise korraldab isik vastavalt oma pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutusega sõlmitud lepingule.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud vahetustehinguid tehakse kolmel korral aastas: 1. jaanuarile ja 1. maille järgneval esimesel tööpäeval ning 1. septembril või sellele järgneval esimesel tööpäeval, kui 1. september ei ole tööpäev. Käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud vahetustehinguid tehakse pensioni investeerimiskonto lepingus sätestatud tingimustel ja sagedusega.

(6) Vahetustehing ei muuda pensionifondi ega pensioni investeerimiskontot, kuhu isiku kohustusliku kogumispensionide maksed laekuvad või peaksid laekuma.

§ 25. Vahetamise avaldus

(1) Käesoleva seaduse § 24 lõigetes 1 ja 2 nimetatud vahetustehingu tegemiseks esitab isik kontohaldurile või registripidajale vahetamise avalduse (edaspidi käesolevas paragrahvis *avaldus*). Avalduse esitamisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 14 lõigetes 2–3 ning §-s 16 sätestatud.

(2) Piiratud teovõimega isiku eest avalduse esitamisel, samuti nooremale kui 18-aastasele isikule avalduse esitamiseks seadusliku esindaja kirjaliku nõusoleku andmisel peab seaduslikul esindajal olema perekonnaseaduse § 131 lõikes 1 või § 188 lõike 1 punktis 8 nimetatud nõusolek.

(3) Avalduses märgitakse:

- 1) isiku nimi ja isikukood;
- 2) isiku kontaktandmed;
- 3) isiku eelistused temale teatise edastamise viisi ja vastavate volituste kohta;
- 4) selle pensionifondi nimetus, mille osakute tagasivõtmist isik vahetamisel soovib;
- 5) selle pensionifondi nimetus, mille osakuid isik soovib vahetamisel omandada;
- 6) selle pensioni investeerimiskonto number, millele isik soovib kanda tagasivõetud osakutele vastava summa;
- 7) nende osakute osakaal, mille vahetamist teise pensionifondi osakute vastu või mille tagasivõtmisel saadud summa pensioni investeerimiskontole kandmist isik taotleb;
- 8) isiku kinnitus, et tal on olnud võimalik tutvuda kõikide registreeritud kohustuslike pensionifondide tingimuste, prospektide ja põhiteabega;
- 9) isiku kinnitus tema valitud pensionifondi tingimustega nõustumise kohta, kui isik soovib vahetustehingu tulemusel omandada pensionifondi osakuid;
- 10) avalduse esitamise kuupäev;
- 11) isiku allkiri, välja arvatud juhul, kui avaldus on esitatud kirjalikku taasesitamist ja isiku identifitseerimist võimaldaval kujul.

(4) Avalduse esitamisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 14 lõikes 5¹ sätestatud piirangut ning avalduse esitamise eest võetavale tasule § 16 lõikes 7¹ sätestatud.

(5) Registripidaja keeldub avalduse vastuvõtmisest, kui temale esitatud või kontohalduri kaudu edastatud avaldus ei vasta käesolevas seaduses sätestatud nõuetele või kui selle pensionifondi, mille osakuid isik soovib talle kuuluvate osakute eest omandada, osakute väljalaskmine on käesoleva seaduse § 23 lõikes 2 nimetatud asjaoludel keelatud. Registripidaja keeldub kontohalduri kaudu edastatud avalduse vastuvõtmisest ka juhul, kui selle avalduse esitamise kuupäev on varasem registripidaja poolt juba vastuvõetud avalduse esitamise kuupäevast.

(6) Avalduse vastuvõtmisest keeldumisest ja selle põhjustest teavitab registripidaja viivitamata avalduse esitajat või kontohaldurit, edastades infosüsteemi kaudu vastava elektroonilise veateate. Kontohaldur teavitab veateatest viivitamata avalduse esitanud isikut. Vahetustehingu tegemiseks peab isik esitama uue, nõuetekohase avalduse.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud veateade peab sisaldama:

- 1) vahetustehingust keeldumise õiguslikku alust;
- 2) vahetustehingust keeldumise põhjendust;
- 3) veateate edastamise kuupäeva.

(8) Nõuetele vastav avaldus peab olema esitatud ja avalduses märgitud andmed registripidajale laekunud hiljemalt:

- 1) 30. novembril – vahetustehingu tegemiseks 1. jaanuarile järgneval esimesel tööpäeval;
- 2) 31. märtsil – vahetustehingu tegemiseks 1. maile järgneval esimesel tööpäeval;
- 3) 31. juulil – vahetustehingu tegemiseks 1. septembril või sellele järgneval esimesel tööpäeval, kui 1. september ei ole tööpäev.

(9) Kuni käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatud avalduse esitamise tähtpäevani võib isik oma avaldust muuta, esitades selleks uue vahetamise avalduse.

(10) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmed esitatakse avaldusel registripidaja ette antud vormil, seejuures peavad avaldusel tähestikulises järjekorras ja võrdsetel alustel olema välja toodud kõigi Finantsinspektsiooni veebilehel avaldatud kohustuslike pensionifondide ametlikud nimetused ning isiku võimalus valida pensionifondi asemel investeerimine pensioni investeerimiskonto kaudu.

(11) Käesoleva seaduse § 24 lõikes 3 nimetatud vahetustehingu tegemiseks esitab pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutus viivitamata pärast kontot kasutavalt isikult vastava avalduse saamist registripidajale, viimase ette antud vormil, avalduse pensionifondi osakute väljalaskmiseks. Selles peavad olema märgitud käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 1–3, 5 ja 10 nimetatud andmed ning pensioni investeerimiskontol olev summa, mille eest isik soovib omandada pensionifondi osakuid, koos pensioni investeerimiskonto numbriga ja selle avanud krediidasutuse ärinimega.

(12) Isiku poolt käesoleva seaduse § 24 lõikes 3 nimetatud vahetustehingu tegemiseks krediidasutusele avalduse esitamisele kohaldatakse § 14 lõikes 5¹ sätestatud piirangut ning avalduse esitamise eest võetavale tasule § 16 lõikes 7¹ sätestatud. Avaldusel peavad tähestikulises järjekorras ja võrdsetel alustel olema välja toodud kõigi Finantsinspektsiooni veebilehel avaldatud kohustuslike pensionifondide ametlikud nimetused ning isiku võimalus valida pensionifondi asemel investeerimine pensioni investeerimiskonto kaudu.

§ 26. Vahetustehingu tulemus ja tehingu tegemise kord

(1) Vahetustehingu tulemusel:

- 1) omandab isik pensionifondi osakute tagasivõtmisel saadud summa või pensioni investeerimiskontol olnud summa eest vastava arvu valitud pensionifondi osakuid, tasudes viimaste eest sama päeva puhaskäivõtte ulatuses või
- 2) laekub isiku pensioni investeerimiskontole pensionifondi osakute tagasivõtmisel saadud summa või summa, mis vahetamise käigus isiku teiselt pensioni investeerimiskontolt üle kantakse.

(2) Vahetustehingud, millega kaasneb pensionifondi osakute omandamine või tagasivõtmine, korraldab registripidaja koos pensionifondi depositeerimisega. Vahetustehingud, millega kaasnevad pensioni investeerimiskontoga seotud kanded, korraldab registripidaja koos krediidasutusega, kus pensioni investeerimiskonto avatud on.

(3) Kui selle pensionifondi osakute tagasivõtmine on käesoleva seaduse § 23 lõike 2 alusel keelatud, mille osakute tagasivõtmist osakuomanik vahetamisel soovib, korraldab registripidaja vahetamise esimesel võimalusel pärast takistavate asjaolude äralangemist, arvestades § 24 lõikes 5 sätestatud vahetustehingu tähtpäeva.

(4) Kui käesoleva seaduse § 24 lõikes 5 sätestatud pensionifondi osakute vahetamise päeval on selle pensionifondi, mille osakuid avalduse esitanud isik soovib omandada, osakute väljalaskmine § 23 lõike 2 alusel keelatud, keeldub registripidaja tehingu tegemisest ja teavitab sellest viivitamata avalduse esitajat või kontohaldurit. Kontohaldur teavitab vahetamisest keeldumisest viivitamata avalduse esitanud isikut.

(5) Vahetustehingute täpsemad tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.”;

40)paragrahvi 27 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui vahetamisel võetakse tagasi pensionifondi osakuid, makstakse pensionifondi osakuomaniku arvel vastava pensionifondi tingimustes ja prospektis ettenähtud ulatuses osakute tagasivõtmistasu.”;

41)seaduse 2. peatükki täiendatakse 4¹. jaoga järgmises sõnastuses:

„4¹. jagu Makse tasumine ja tasumisest vabastamine

§ 27¹. Makse tasumisest vabastamine

(1) Kohustatud isikul on õigus makset mitte tasuda, kui ta esitab kontohaldurile või registripidajale käesoleva seaduse §-s 27³ nimetatud makse tasumisest vabastamise avalduse.

(2) Makse tasumisest vabastatakse alates 1. jaanuarist, 1. maist või 1. septembrist, arvestades käesoleva seaduse § 27³ lõikes 5 sätestatud avalduse esitamise tähtaega.

(3) Isikul ei teki makse tasumise kohustust, kui ta esitab kontohaldurile või registripidajale käesoleva seaduse §-s 27³ nimetatud makse tasumisest vabastamise avalduse hiljemalt 18-aastaseks saamise aasta 31. juulil.

(4) Kui isik on esitanud käesoleva seaduse §-s 27³ nimetatud makse tasumise avalduse, tekib tal uuesti õigus makset mitte tasuda, kui tema viimasest makse tasumise kohustuse tekkimisest on möödunud vähemalt kümme aastat.

§ 27². Makse tasumine

(1) Isikul, kes on esitanud käesoleva seaduse §-s 27³ nimetatud makse tasumisest vabastamise avalduse või kasutanud §-s 43¹ nimetatud raha väljavõtmise õigust, tekib kümne aasta möödumisel makse tasumise lõppemisest arvates uuesti õigus tasuda makset, kui ta esitab kontohaldurile või registripidajale §-s 27³ nimetatud makse tasumise avalduse.

(2) Isikul, kes on pärast makse tasumise lõpetamist jätkanud makse tasumist käesolevas paragrahvis sätestatu alusel, kuid on pärast seda esitanud käesoleva seaduse §-s 27¹ sätestatu kohaselt uuesti makse tasumisest vabastamise avalduse või kasutanud uuesti §-s 43¹ nimetatud raha väljavõtmise õigust, ei ole enam õigust esitada käesolevas paragrahvis sätestatu kohaselt avaldust makse tasumiseks ja tal ei teki enam võimalust makset tasuda.

(3) Isikul, kellel on tuvastatud puuduv töövõime ja kellele on tehtud sellega seoses kohustusliku kogumispensioni väljamakseid, tekib pärast tema töövõime osaliseks või täielikuks hindamist õigus tasuda makset, kui ta esitab kontohaldurile või registripidajale käesoleva seaduse §-s 27³ nimetatud makse tasumise avalduse.

(4) Käesoleva seaduse §-s 27³ nimetatud makse tasumise avalduse esitanud isikul tekib õigus ja kohustus tasuda makset alates 1. jaanuarist, 1. maist või 1. septembrist, arvestades §-s 27³ sätestatut.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 nimetatud isikute suhtes kohaldatakse käesolevas seaduses kohustatud isiku kohta sätestatud käesolevast paragrahvist tulenevate erisustega.

(6) Sotsiaalmaksuseaduse §-s 4 nimetatud sotsiaalmaksu maksja on kohustatud kontrollima pensioniregistrist, kas käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isik on kohustatud tasuma makset.

§ 27³. Makse tasumise või tasumisest vabastamise avaldus

(1) Makse tasumise või tasumisest vabastamise avalduse esitamise õigus tekib isikul tema 18-aastaseks saamisega, kui käesolevas paragrahvis ning käesoleva seaduse §-des 27¹ ja 27² ei ole sätestatud teisiti.

(2) Seadusliku esindaja kirjalikul nõusolekul võib makse tasumisest vabastamise avalduse esitada ka vähemalt 16-aastane isik. Nooremale kui 18-aastasele isikule makse tasumisest vabastamise avalduse esitamiseks seadusliku esindaja kirjaliku nõusoleku andmisel peab seaduslikul esindajal olema perekonnaseaduse § 131 lõikes 1 või § 188 lõike 1 punktis 11 sätestatud kohtu nõusolek.

(3) Makse tasumise või tasumisest vabastamise avaldusel märgitakse järgmised andmed:

- 1) isiku nimi;
- 2) isikukood;

- 3) isiku kontaktandmed;
- 4) isiku eelistused temale teatiste edastamise viisi ja vastavate volituste kohta;
- 5) avalduse esitamise kuupäev;
- 6) isiku allkiri, välja arvatud juhul, kui avaldus on esitatud kirjalikku taasesitamist ja isiku identifitseerimist võimaldaval kujul.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmed esitatakse avaldusel registripidaja ette antud vormil ja avalduse suhtes kohaldatakse käesoleva seaduse § 14 lõikes 5¹ ja §-s 16 sätestatud.

(5) Nõuetele vastav avaldus peab olema esitatud ja avalduses märgitud andmed registripidajale laekunud hiljemalt:

- 1) 31. märtsil – makse tasumiseks või tasumisest vabastamiseks alates 1. septembrist;
- 2) 31. juulil – makse tasumiseks või tasumisest vabastamiseks alates 1. jaanuarist;
- 3) 30. novembril – makse tasumiseks või tasumisest vabastamiseks alates 1. maist.

(6) Kuni käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud avalduse esitamise tähtpäevani võib isik oma avaldust muuta, esitades selleks uue makse tasumise või tasumisest vabastamise avalduse.

(7) Registripidaja keeldub makse tasumise või tasumisest vabastamise avalduse vastuvõtmisest, kui temale esitatud või kontohalduri kaudu edastatud avaldus ei vasta käesolevas seaduses sätestatud nõuetele, avaldusel märgitud isikukood on vigane või avalduse on esitanud isik, kellel ei ole avalduse esitamise õigust. Registripidaja keeldub kontohalduri kaudu edastatud avalduse vastuvõtmisest ka juhul, kui selle avalduse esitamise kuupäev on varasem registripidaja poolt juba vastuvõetud avalduse esitamise kuupäevast.

(8) Makse tasumise või tasumisest vabastamise avalduse vastuvõtmisest keeldumisest ja selle põhjustest teavitab registripidaja viivitamata avalduse esitajat või kontohaldurit, edastades infosüsteemi kaudu vastava elektroonilise veateate. Kontohaldur teavitab veateatest viivitamata avalduse esitanud isikut. Makse tasumiseks või makse tasumisest vabastamiseks peab isik esitama uue, nõuetekohase avalduse.

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud veeteate peab sisaldama:

- 1) avalduse vastuvõtmisest keeldumise õiguslikku alust;
- 2) avalduse vastuvõtmisest keeldumise põhjendust;
- 3) veateate edastamise kuupäeva.

(10) Kui isik, kes on esitanud makse tasumise avalduse, on käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud avalduse esitamise samaks tähtpäevaks esitanud ka käesoleva seaduse § 52⁵ lõikes 5 nimetatud raha väljavõtmise avalduse, loetakse makse tasumise avaldus tagasivõetuks, kui isik ei kasutanud omakorda § 52⁴ lõikes 5³ sätestatud raha väljavõtmise avalduse tagasivõtmise õigust.

(11) Valdkonna eest vastutav minister võib kehtestada määrusega täpsustavaid nõudeid makse tasumise või tasumisest vabastamise avalduse vormile isiku teavitamiseks sellise avalduse esitamisega kaasnevatest tagajärgedest.”;

42) seaduse 2. peatüki 5. jao pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

**„5. jagu
Kohustusliku kogumispensioni vara pärimine ja päritud vara kasutamine”;**

43) paragrahv 28 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 28. Kohustusliku kogumispensioni vara pärimine

(1) Osakuomaniku surma korral lähevad osakud ja pensioni investeerimiskontot kasutanud isiku surma korral lähevad tema pensioni investeerimiskontol olev raha ja selle eest soetatud finantsvara (edaspidi käesolevas jaos kõik *kohustusliku kogumispensioni vara*) üle pärijale.

(2) Pärijal on õigus kanda päritud osakud oma pensionikontole või tagasi võtta, samuti võtta pensioni investeerimiskontol olev päritud raha välja käesolevas seaduses sätestatud tingimustel ja korras. Avaldus nimetatud tehingute tegemiseks on ühepoolne tehing tsiviilseadustiku üldosa seaduse tähenduses.

(3) Pärijal on õigus kanda pensioni investeerimiskontol olev päritud raha oma pensioni investeerimiskontole, registreerida pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud finantsvara oma pensioni investeerimiskontoga seotud väärtpaberikontole või see finantsvara võõrandada ja finantsvara soetamisel sõlmitud leping lõpetada pensioni investeerimiskonto avanud krediidiastutusega sõlmitud lepingus, finantsvara soetamisel sõlmitud lepingus ja seaduses sätestatud tingimustel ja korras.

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatu kohast väljamakse saamist pärandvara arvelt ei loeta osakute tagasivõtmiseks ega väljamakse saamiseks käesoleva seaduse § 43¹tähtsuses.”;

44)paragrahvi 29 pealkiri ja lõike 1 sissejuhatav lauseosa muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 29. Kohustusliku kogumispensioni vara ülekandmine pärijale

(1) Päritud kohustusliku kogumispensioni vara ülekandmist võib taotleda pärija, kui ta:”;

45)paragrahv 30 tunnistatakse kehtetuks;

46)paragrahvi 31 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 31. Pensionifondi osakute ülekandmise ja väljamakse tegemise kord”;

47)paragrahvi 31 täiendatakse lõigetega 4¹ja 4²järgmises sõnastuses:

„(4¹) Kui pärandvara sisaldab pensioni investeerimiskontol olevat raha, korraldab selle pärijale väljamaksmise registripidaja viie tööpäeva jooksul pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutuselt käesoleva paragrahvi lõikes 4²nimetatud andmete saamisest arvates vastavalt õigusaktidele ja registripidaja poolt pärandajale pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutusega sõlmitud lepingule.

(4²) Pärandajale pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutus kannab registripidajale summa, mille pärija soovib sellelt pensioni investeerimiskontolt välja võtta, ning esitab registripidajale viivitamata pärast pärijalt vastava avalduse saamist pensioni investeerimiskontol oleva raha väljamaksmiseks avalduse, milles peavad olema märgitud käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3, 7 ja 10 nimetatud andmed ning summa, mille pärija soovib pärandaja pensioni investeerimiskontolt välja võtta, koos pensioni investeerimiskonto numbri ja selle avanud krediidasutuse ärinimega.”;

48)paragrahvi 31 lõigetes 5 ja 6 asendatakse tekstiosa „lõikes 1” tekstiosaga „lõigetes 1 ja 4²”;

49)paragrahvi 35 täiendatakse lõikega 1¹järgmises sõnastuses:

„(1¹) Kui kahju kannatanud osakuomaniku makse laekub või laekus viimati tema pensioni investeerimiskontole, hüvitatakse kahju vastavas suuruses summa ülekandmisega tema pensioni investeerimiskontole.”;

50)paragrahvi 37 lõike 2 teises lauses asendatakse tekstiosa „lõigetes 5” tekstiosaga „lõigetes 2–3, 5”;

51)paragrahvi 37 täiendatakse lõikega 2¹järgmises sõnastuses:

„(2¹) Isik võib uue pensionifondi valimise asemel määrata käesolevas paragrahvis sätestatud korras, et tema osa jaotamisele kuuluvast rahast kantakse tema pensioni investeerimiskontole.”;

52)paragrahvi 37 lõike 3 punkt 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„6) valitud uue pensionifondi nimetus, mille osakuid isik soovib omandada;”;

53)paragrahvi 37 lõiget 3 täiendatakse punktiga 6¹järgmises sõnastuses:

„6¹) pensioni investeerimiskonto number, kui isik soovib, et tema osa jaotamisele kuuluvast rahast kantakse tema pensioni investeerimiskontole;”;

54)paragrahvi 37 lõike 3 punkt 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„8) uue pensionifondi valimisel kinnitus selle pensionifondi tingimustega nõustumise kohta;”;

55)paragrahvi 37 täiendatakse lõikega 3¹järgmises sõnastuses:

„(3¹) Piiratud teovõimega isiku eest avalduse esitamisel, samuti nooremale kui 18-aastasele isikule avalduse esitamiseks seadusliku esindaja kirjaliku nõusoleku andmisel ei ole perekonnaseaduse § 131 lõikes 1 või § 188 lõike 1 punktis 8 sätestatud kohtu nõusolek vajalik.”;

56)paragrahvi 37 täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

„(8) Käesoleva paragrahvi lõigetes 6 ja 7 sätestatud ei kohaldata, kui lõikes 2 sätestatud avalduse tähtaegselt esitamata jätnud osakuomaniku makse laekub või peaks laekuma tema pensioni investeerimiskontole. Käesolevas lõikes sätestatud juhul kannab registripidaja osakuomaniku osa jaotamisele kuuluvast rahast tema pensioni investeerimiskontole.”;

57)paragrahvi 38 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Uute pensionifondi osakute väljalaskmist ei toimu käesoleva seaduse § 37 lõigetes 2¹ ja 8 sätestatud juhtudel ning registripidaja kannab osakuomanikele vastava osa jaotamisele kuuluvast rahast nende pensioni investeerimiskontodele, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud tähtaega.”;

58)paragrahvi 39 lõiget 2 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Käesolevas lõikes sätestatud ei kohaldata isiku suhtes, kes on määranud, et tema makse laekub pensioni investeerimiskontole.”;

59)paragrahv 40 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 40. Õigus kohustuslikule kogumispensionile ja kohustusliku kogumispensioni väljamaksed

(1) Õigus kohustuslikule kogumispensionile tekib isikul riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud vanaduspensioniiikka (edaspidi *vanaduspensioniiiga*) jõudmisest arvates.

(2) Kogumispensioni saamiseks sõlmitakse käesolevas jaos sätestatud tingimustel ja korras kindlustusandjaga pensionileping, lepitakse pensionifondivalitsejaga kokku fondipension või taotletakse ühekordset väljamakset pensionifondist või pensioni investeerimiskontolt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhtudel on isikul õigus taotleda väljamakset pensionifondist ja pensioni investeerimiskontolt käesoleva seaduse §-s 43¹ sätestatud tingimustel ja korras.”;

60)paragrahvi 40 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Õigus kohustuslikule kogumispensionile tekib, kui isikul on riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud vanaduspensioniiikka jõudmiseni jäänud viis aastat, samuti isikul, kellel on tuvastatud puuduv töövõime.”;

61)paragrahvi 40 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud õiguse tuvastamiseks vahetab registripidaja andmeid Sotsiaalkindlustusameti ja Töötukassaga.”;

62)paragrahv 41 ning § 42 lõiked 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks;

63)paragrahv 42 tunnistatakse kehtetuks;

64)paragrahv 43 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 43. Ühekordne väljamakse isikule, kellel on õigus kohustuslikule kogumispensionile

(1) Käesoleva seaduse § 40 lõikes 1 nimetatud isikul on pensionifondist ühekordse väljamakse saamiseks õigus nõuda kõigi osakute tagasivõtmist ning neile vastava summa korraga väljamaksmist, samuti oma pensioni investeerimiskontol oleva summa või sellest osa korraga väljamaksmist.

(2) Kui osakuomanik omandab pärast kõigi osakute tagasivõtmiseks ühekordse väljamakse avalduse esitamist, kuid enne ühekordse väljamakse tegemist täiendavalt osakuid, võetakse kõik osakuomanikule kuuluvad osakud tagasi ja tehakse talle ühekordne väljamakse.

(3) Pärast ühekordse väljamakse saamist omandatud osakute tagasivõtmiseks või pensioni investeerimiskontole jäänud raha ja sinna hiljem laekunud raha väljavõtmiseks on käesoleva seaduse § 40 lõikes 1 nimetatud isikul õigus käesolevas seaduses sätestatud tingimustel esitada avaldus uue ühekordse väljamakse saamiseks, leppida kokku fondipension või sõlmida pensionileping.

(4) Ühekordse väljamakse saamiseks esitatakse avaldus ja väljamakse tehakse käesoleva seaduse §-des 52⁴–52⁶ sätestatud korras.”;

65)paragrahvi 43 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Käesoleva seaduse § 40 lõikes 1 nimetatud isikul on pensionifondist ühekordse väljamakse saamiseks õigus nõuda kõigi osakute või neist osa tagasivõtmist ning neile vastava summa korraga väljamaksmist, samuti oma pensioni investeerimiskontol oleva summa või sellest osa korraga väljamaksmist.”;

66)paragrahvi 43 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Pensionikontole jäänud osakute ja pärast ühekordse väljamakse saamist omandatud osakute tagasivõtmiseks või pensioni investeerimiskontole jäänud raha ja sinna hiljem laekunud raha väljavõtmiseks on käesoleva seaduse § 40 lõikes 1 nimetatud isikul õigus käesolevas seaduses sätestatud tingimustel esitada avaldus uue ühekordse väljamakse saamiseks, leppida kokku fondipension või sõlmida pensionileping.”;

67)seadust täiendatakse §-ga 43¹järgmises sõnastuses:

„§ 43¹. Väljamakse isikule, kellel ei ole veel õigust kohustuslikule kogumispensionile

(1) Isikul, kellel ei ole käesoleva seaduse § 40 lõike 1 kohaselt veel õigust kohustuslikule kogumispensionile, on õigus nõuda kõigi osakute tagasivõtmist ning neile vastava summa ja kõigil pensioni investeerimiskontodel oleva raha väljamaksmist käesolevas paragrahvis sätestatud tingimustel. Käesolevas lõikes sätestatud õigust saab isik kasutada kuni kaks korda.

(2) Pensionifondi osakud võetakse tagasi ning neile vastav summa ja pensioni investeerimiskontodel olev raha makstakse välja jaanuaris, mais või septembris. Väljamakse tehakse hiljemalt:

1) 20. jaanuaril, kui vastav avaldus on esitatud ja avalduses märgitud andmed registripidajale laekunud hiljemalt 31. juulil;

2) 20. mail, kui vastav avaldus on esitatud ja avalduses märgitud andmed registripidajale laekunud hiljemalt 30. novembril;

3) 20. septembril, kui vastav avaldus on esitatud ja avalduses märgitud andmed registripidajale laekunud hiljemalt 31. märtsil.

(3) Kui isik on soetanud finantsvara pensioni investeerimiskonto kaudu, peab kogu finantsvara olema võõrandatud, sealhulgas finantsvara soetamisel sõlmitud lepingud lõppenud ja võõrandamise käigus saadud raha pensioni investeerimiskontole laekunud.

(4) Avaldus raha väljavõtmiseks esitatakse ja väljamakse tehakse käesoleva seaduse §-des 52⁴–52⁶sätestatud korras.

(5) Raha väljavõtmisega lõpetab isik maksete tegemise. Maksete tegemine lõpeb väljamakse tegemisele eelnenud kuu lõpu seisuga.

(6) Isikul, kellel ei ole käesoleva seaduse § 40 lõike 1 kohaselt veel õigust kohustuslikule kogumispensionile, on teist korda õigus nõuda kõigi oma pensionifondi osakute tagasivõtmist ning neile vastava summa ja pensioni investeerimiskontodel oleva raha väljamaksmist, kui pärast eelmist raha väljavõtmist on tema makse tasumise kohustuse tekkimisest möödunud vähemalt kümme aastat.”;

68)paragrahv 44 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 44. Osakute tagasivõtmine ja pensioni investeerimiskontolt raha kandmine kohustatud isiku tööleasumisel Euroopa ühenduste institutsiooni

(1) Kohustatud isikul, kes vastab tingimustele, mis on sätestatud nõukogu määruses (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjad ja Euroopa ühenduste muude teenistujate teenistustingimused ning komisjoni ametnike suhtes ajutiselt kohaldatavad erimeetmed (EÜT L 56, 04.03.1968, lk 1–7), on õigus kõigi talle kuuluvate pensionifondi osakute tagasivõtmisele ning osakute koguväärtuse ja kogu pensioni investeerimiskontol oleva raha, sealhulgas pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud finantsvara võõrandamisest ja finantsvara soetamisel sõlmitud lepingu lõppemisest kontole laekunud raha kandmisele Euroopa ühenduste institutsioonide pensioniskeemi vastavalt riikliku pensionikindlustuse seaduse § 12 lõike 2¹alusel kehtestatud korrale.

(2) Kõik kulud, mis on seotud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud osakute tagasivõtmise ja finantsvara võõrandamise, sealhulgas finantsvara soetamisel sõlmitud lepingu ülesütlemisega ning ülekannete tegemisega, kannab kohustatud isik.”;

69)paragrahv 45 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 45. Pensionileping ja selle sõlmimise üldtingimused

(1) Pensionileping on käesoleva seaduse § 40 lõikes 1 nimetatud isiku ja kindlustusandja vahel sõlmitud kohustusliku kogumispensionikindlustusleping, mille alusel kindlustusandja kohustub tegema lepingus kokkulepitud tingimustel ja korras lepingu sõlminud isikule (edaspidi *kindlustusvõtja*) pensionimakseid ning kindlustusvõtja kohustub tasuma kindlustusandjale kindlustusmaksed.

(2) Pensionilepinguga kaetakse kindlustusriskidest üksnes kindlustustegevuse seaduses sätestatud üleelamisrisk. Muude kindlustusriskide katmine ei ole lubatud.

(3) Pensionilepingu alusel tehakse pensionimakseid kindlustusvõtja surmani (edaspidi *eluaegne pensionileping*) või lepingus kokkulepitud tähtpäevani (edaspidi *tähtajalisena sõlmitud pensionileping*).

(4) Üleelamisriski arvestamisel on kindlustusandja kohustatud pensionilepingute sõlmimisel kasutama ühevanuseliste meeste ja naiste puhul sama väärtusega oodatavat eluiga kirjeldavaid suremusnäitajaid.

(5) Pensionilepingu kindlustusvõtja võib olla üksnes füüsiline isik, kellel on käesoleva seaduse § 40 lõike 1 alusel õigus kohustuslikule kogumispensionile.

(6) Kui kindlustusvõtja ei ole määranud teisiti, võetakse pensionilepingu sõlmimisel tagasi kõik kindlustusvõtjale kuuluvad pensionifondide osakud ning tehakse neile vastava summa ja kindlustusvõtja kõigil pensioni investeerimiskontodel oleva summa eest tehakse ühekordne kindlustusmakse isiku valitud kindlustusandjale. Osakutele vastav summa saadakse tagasivõetavate osakute arvu ja nende puhasväärtuse korrumtamisel. Osakute tagasivõtmise ning neile vastava summa ja pensioni investeerimiskontodel oleva raha kandmise pensionifondist kindlustusandjale korraldab registripidaja.

(7) Pensionilepingu sõlmimise õigus on annuiteedi tegevusluba omaval Eestis asutatud kindlustusandjal ja Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis asutatud kindlustusandja Eesti filiaalil, kes on Tagatisfondi seaduses ettenähtud pensionilepingute osafondi osaline ning kellel on registripidajaga kehtiv väärtpaperite registri pidamise seaduse § 37¹lõikes 1 nimetatud leping.

(8) Pensionimakse suuruse arvutamisel kasutatakse ühel päeval tehtud pensionilepingute pakkumustes samu oodatavat eluiga kirjeldavaid suremusnäitajaid ja kindlustusandja võetavaid tasusid ning garanteeritud intressimääraga pensionilepingu puhul sama garanteeritud aastaintressi määra.

(9) Pensionimakseid tehakse kindlustusvõtja ja kindlustusandja kokkulepitud kuupäeval, mis peab jääma ajavahemikku kalendrikuu 10. kuupäevast kuni 15. kuupäevani.

(10) Pensionilepingust tulenevad varalised õigused ei või olla tagatiseks või muul viisil koormatud.

(11) Pensionilepingu suhtes kohaldatakse võlaõigusseaduse sätteid, arvestades käesolevast seadusest tulenevaid erisusi.”;

70)paragrahv 46 tunnistatakse kehtetuks;

71)paragrahvi 46¹lõiked 2–4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Investeerimisriskiga pensionilepingu alusvarana kasutatava finantsvara valiku määrab kindlustusandja. Kindlustusandja võib investeerimisriskiga pensionilepingu alusvara valikus pakkuda ka kohustusliku pensionifondi osakuid.

(3) Pensionifondi osakute omandamine, tagasivõtmine ja vahetamine toimuvad kindlustusandja, registripidaja ja pensionifondivalitseja vahel sõlmitud kokkuleppe kohaselt, arvestades osakute vahetamisel käesoleva seaduse § 25 lõikes 8 sätestatud osakute vahetamise tähtaegu.

(4) Kui kindlustusandjaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluv fondivalitseja teeb investeerimisriskiga pensionilepingu alusvaralt arvestatud fondi valitsemistasust tagasimakse, kasutab kindlustusandja seda pensionilepingu pensionimaksete suurendamiseks.”;

72)paragrahvid 47–48¹tunnistatakse kehtetuks;

73)paragrahvi 49 lõigetes 1, 2, 4 ja 5, §-s 50 ning § 51 lõike 1 punktis 12 asendatakse sõna „osakuomanik” sõnaga „isik” vastavas käändes;

74)paragrahvi 49 lõike 6 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) isikul ei ole käesoleva seaduse § 40 lõike 1 kohaselt veel õigust kohustuslikule kogumispensionile.”;

75)paragrahvi 49 lõike 6 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) isikul juba on kehtiv pensionileping ning tal puuduvad osakud ja raha pensioni investeerimiskontol uue pensionilepingu sõlmimiseks.”;

76)paragrahvi 49 täiendatakse lõikega 10¹järgmises sõnastuses:

„(10¹) Kui kindlustusvõtja kasutab kindlustusmakse tasumiseks pensioni investeerimiskontol olevat raha ega ole kasutanud käesoleva paragrahvi lõikes 9 sätestatud taganemisõigust, korraldab registripidaja koostöös kindlustusvõtja pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutusega viie tööpäeva jooksul pensionilepingu sõlmimisest 14 päeva möödumisest arvates pensioni investeerimiskontol oleva summa kandmise kindlustusandja pangakontole.”;

77)paragrahvi 50 lõike 1 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) selgitama välja osakuomaniku nõudmised pensionilepingule, sealhulgas pensionimaksete tegemise tingimused;”;

78)paragrahvi 50 lõike 1 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks;

79)paragrahvi 50 lõike 1 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5) selgitama osakuomanikule pensionimakse kujunemise põhimõtteid ja tingimusi, mis mõjutavad pensionimakse suurust;”;

80)paragrahvi 50 lõike 1¹punkt 1 tunnistatakse kehtetuks;

81)paragrahvi 51 lõikes 1¹asendatakse sõnad „kuuluvate pensionifondi osakute arvus” sõnadega „kuuluva finantsvara suurus”;

82)paragrahvi 51 lõikes 1²ja § 52 lõike 4 punktis 7¹asendatakse sõnad „maksimaalne kestus” sõnaga „tähtaeg”;

83)paragrahvi 52 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 52. Teave pensionilepingu ning pärast lepingu sõlmimist omandatud osakute ja pensioni investeerimiskontole laekunud maksete kohta”;

84)paragrahvi 52 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) perioodi jooksul kindlustusvõtjale määratud pensionilepingute kasum;”;

85)paragrahvi 52 lõike 4 punkt 5 tunnistatakse kehtetuks;

86)paragrahvi 52 lõiget 4 täiendatakse punktidega 7²ja 7³järgmises sõnastuses:

„7²) kindlustusvõtja selle pensioni investeerimiskonto number, millel olevat summat ta soovib kasutada kindlustusmakse tasumiseks;

7³) kindlustusvõtja sellel pensioni investeerimiskontol oleva summa suurus, mida ta soovib kasutada kindlustusmakse tasumiseks;”;

87)paragrahvi 52 lõike 5 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks;

88)paragrahv 52¹muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 52¹. Pensionikontol olevate osakute ja pensioni investeerimiskontol oleva raha kasutamine pärast pensionilepingu sõlmimist

(1) Kui kindlustusvõtja pensionikontol on pärast pensionilepingu sõlmimist pensionifondi osakuid või pensioni investeerimiskontol raha, on tal nende osakute või pensioni investeerimiskontol oleva raha kasutamiseks käesoleva seaduse § 40 lõikes 2 sätestatud õigused, samuti õigus kasutada osakuid ja pensioni investeerimiskontol olevat raha täiendava kindlustusmakse tasumiseks. Täiendava kindlustusmakse tasumiseks tuleb kindlustusvõtjal esitada pensionilepingu sõlminud kindlustusandjale vastav avaldus.

(2) Kindlustusandja esitab täiendava kindlustusmakse saamiseks pärast kindlustusvõtjalt asjakohase avalduse saamist registripidajale käesoleva seaduse § 52 lõikes 4 sätestatud nõuetele vastava avalduse.

(3) Registripidaja korraldab osakute tagasivõtmise ning osakute koguväärtusele või kindlustusvõtja määratud osakutele vastava summa kandmise kindlustusandja pangakontole viie tööpäeva jooksul kindlustusandjalt käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud avalduse saamisest arvates, arvestades käesoleva seaduse § 49 lõiget 6 ja 7 sätestatut.

(4) Kui täiendava kindlustusmakse tasumiseks kasutatakse pensioni investeerimiskontol olevat raha, korraldab registripidaja koostöös kindlustusvõtja pensioni investeerimiskonto avanud krediitiasutusega selle raha kandmise kindlustusandja pangakontole viie tööpäeva jooksul kindlustusandjalt käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud avalduse saamisest arvates, arvestades käesoleva seaduse § 49 lõiget 6 ja 7 sätestatut.

(5) Kindlustusvõtjale kuuluvate osakute koguväärtusele või kindlustusvõtja määratud osakutele vastava summa või pensioni investeerimiskontol olnud raha kandmisega kindlustusandjale muudetakse pensionilepingut ja kindlustusandja arvutab uue pensionimakse suuruse.”;

89)paragrahvi 52²täiendatakse lõikega 1¹järgmises sõnastuses:

„(1¹) Pensioniaasta on üheaastane periood, mille arvestus pensionilepingu puhul algab pensionilepingu sõlmimisest.”;

90)paragrahvi 52²lõikest 4 jäetakse välja teine lause;

91)paragrahvi 52²lõikes 6 asendatakse tekstiosa „§ 52 lõike 4 punktides 1–5, 8, 10 ja 11” tekstiosaga „§ 52 lõike 4 punktides 1–4, 8, 10 ja 11”;

92)paragrahvi 52²lõikes 7²asendatakse sõnad „kuuluvate investeerimisfondi aktsiate või osakute” sõnadega „kuuluva finantsvara”;

93)paragrahvi 52²lõikes 8 asendatakse tekstiosa „§ 52 lõike 4 punktides 1–5, 8, 9 ja 11” tekstiosaga „§ 52 lõike 4 punktides 1–4, 8, 9 ja 11”;

94)paragrahvi 52²lõige 8¹muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8¹) Kui ülesõeldud pensionileping oli sõlmitud garantiiperioodiga või pensionimaksete edasilükkamisega, võib selliseid tingimusi ette näha ka uue pensionilepingu sõlmimisel.”;

95)paragrahvi 52²täiendatakse lõikega 11¹järgmises sõnastuses:

„(11¹) Eluaegse pensionilepingu ülesütlelemisel sõlmitakse uus pensionileping eluaegsena. Tähtajalisena sõlmitud pensionilepingu ülesütlelemisel sõlmitakse uus pensionileping tähtajalisena või eluaegsena.”;

96)paragrahvi 52²lõige 12 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(12) Kindlustusandjal on õigus rakendada pensionilepingu ülesütlelemisele kindlustusvõtja suhtes käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 2 ja 7 sätestatud ning tähtajalisena sõlmitud pensionilepingu ülesütlelemisele ka lõikes 3 sätestatud soodsamaid tingimusi. Kui pensionilepingu ülesütlelemisel sõlmitakse uus pensionileping sama kindlustusandja juures, on kindlustusandjal lisaks käesoleva lõike esimeses lauses sätestatud õigus pensionilepingu ülesütlelemisele ja uue pensionilepingu sõlmimisele rakendada ka käesoleva paragrahvi lõigetes 8¹, 8²ja 11¹sätestatud soodsamaid tingimusi.”;

97)seaduse 2. peatüki 8. jao 3. jaotise pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3. jaotis Väljamaksed pensionifondist ja pensioni investeerimiskontolt”;

98)paragrahv 52³muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 52³. Fondipensioni kokkuleppimine ja väljamaksete tegemise tingimused

(1) Osakuomanik võib kohustusliku kogumispensioni saamiseks kasutada fondipensioni, mille alusel tehakse osakuomanikule perioodilisi väljamakseid pensionifondist kuni fondipensioni lõppemiseni.

(2) Fondipension hõlmab kõiki pensionifonde, mille osakuid osakuomanik omab. Arvesse ei võeta osakuid, mille tagasivõtmine on investeerimisfondide seaduse alusel keelatud.

(3) Fondipensioni tähtaeg arvutatakse fondipensioni kokkuleppimisel osakuomaniku vanusele vastavate üleelamise kalendriaasta kohta Eesti Statistikaameti avaldatud meeste ja naiste keskmiselt elada jäänud aastate alusel.

(4) Osakuomanik võib määrata fondipensionile käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud lühema või pikema tähtaja.

(5) Fondipensioni kokkuleppimisel määrab osakuomanik väljamaksete sageduse, mille kohaselt tehakse väljamakseid kas kord kuus, kvartalis või pensioniaastas. Kui väljamaksete sagedus on kord kvartalis või kord pensioniaastas, tehakse väljamakse valitud sagedusele vastaval viimasel kuul.

(6) Pensioniaasta on üheaastane periood, mille arvestus algab fondipensioni puhul fondipensioni avalduse esitamise kuule järgneva kuu 1. kuupäeval.

(7) Osakuomanikule fondipensioni väljamakse tegemisel võetakse ettenähtud arv osakuid tagasi ning neile vastava summa eest tehakse väljamakse. Osakutele vastav summa saadakse tagasivõetavate osakute arvu ja

nende puhasväärtuse korrutamisel. Osakute tagasivõtmise ja osakuomanikule väljamakse tegemise korraldab registripidaja.

(8) Fondipensioni väljamaksete aluseks olev osakute arv leitakse iga kord enne väljamakse tegemist, jagades osakuomanikule kuuluvate osakute arvu vastavalt valitud väljamaksete sagedusele fondipensioni kestusega kuudes, kvartalites või pensioniaastates.

(9) Kui osakuomanikul on mitme pensionifondi osakuid, jaotatakse väljamakse tegemisel tagasivõtmisele kuuluv osakute arv eri pensionifondide vahel vastavalt igas pensionifondis osakuomanikule kuuluvate osakute arvu osakaalule, määrates nii osakud, mis võetakse väljamakse tegemisel tagasi igas pensionifondis.

(10) Fondipension lõpeb ja väljamaksete tegemine lõpetatakse:

- 1) osakuomanikule kuuluvate viimaste osakute tagasivõtmise ja neile vastava väljamakse tegemisega;
- 2) osakuomaniku surma korral;
- 3) fondipensioni lõpetamiseks avalduse esitamisel osakuomaniku poolt või
- 4) olukorras, kus kõigi osakuomanikule kuuluvate pensionifondide osakute tagasivõtmine on investeerimisfondide seaduse § 173 alusel peatatud.”;

99)paragrahvi 52⁴pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 52⁴. Fondipensioni avaldus, ühekordse väljamakse avaldus ja raha väljavõtmise avaldus”;

100)paragrahvis 52⁴asendatakse sõna „osakuomanik” sõnaga „isik” vastavas käändes;

101)paragrahvi 52⁴lõike 2 punktis 5 asendatakse sõnad „arvestuslik kestus aastates” sõnaga „tähtaeg”;

102)paragrahvi 52⁴lõike 2 punkt 6 tunnistatakse kehtetuks;

103)paragrahvi 52⁴lõikes 4 asendatakse tekstiosa „punktides 1–4, 6, 8 ja 9” tekstiosaga „punktides 1–4, 8 ja 9”;

104)paragrahvi 52⁴lõiget 4 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Kui soovitakse osalist väljamakset, märgitakse ühekordse väljamakse avaldusel summa, mille isik soovib välja võtta ning selle pensionifondi nimetus, mille osakute tagasivõtmist ta selleks soovib, samuti pensioni investeerimiskonto number ja summa, mille väljamaksmist pensioni investeerimiskontolt isik soovib.”;

105)paragrahvi 52⁴täiendatakse lõigetega 4¹–4³järgmises sõnastuses:

„(4¹) Käesoleva seaduse §-s 43¹sätetatud väljamakse saamiseks esitab isik kontohaldurile või registripidajale raha väljavõtmise avalduse, kus märgitakse käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1–4, 8 ja 9 nimetatud andmed.

(4²) Raha väljavõtmise avalduse esitamisega annab avalduse esitaja registripidajale õiguse kontrollida krediitiasutusest tema avaldusel märgitud isiku nime ja pangakonto numbri õigsust.

(4³) Valdkonna eest vastutav minister võib kehtestada määrusega täpsustavaid nõudeid raha väljavõtmise avalduse vormile isiku teavitamiseks sellise avalduse esitamisega kaasnevatest tagajärgedest.”;

106)paragrahvi 52⁴lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Fondipensioni avalduse, fondipensioni lõpetamise avalduse ja ühekordse väljamakse avalduse esitamise suhtes kohaldatakse käesoleva seaduse § 16 lõikeid 1–4, 6 ja 7 ning raha väljavõtmise avalduse esitamise suhtes § 14 lõikeid 2–3 ja 5¹ning § 16 lõikeid 1–7. Käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4¹nimetatud andmed esitatakse avaldusel registripidaja ette antud vormil.”;

107)paragrahvi 52⁴täiendatakse lõigetega 5¹–5³järgmises sõnastuses:

„(5¹) Piiratud teovõimega isiku eest raha väljavõtmise avalduse esitamisel, samuti nooremale kui 18-aastasele isikule sellise avalduse esitamiseks seadusliku esindaja kirjaliku nõusoleku andmisel peab seaduslikul esindajal olema perekonnaseaduse § 131 lõikes 1 või § 188 lõike 1 punktis 8 sätestatud kohtu nõusolek.

(5²) Kuni avalduse esitamise kuu viimase kuupäevani võib isik oma fondipensioni avaldust muuta, esitades selleks uue, käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud fondipensioni avalduse.

(5³) Kuni fondipensioni avalduse, fondipensioni lõpetamise avalduse või ühekordse väljamakse avalduse esitamise kuu viimase kuupäevani võib isik oma avalduse tagasi võtta. Käesoleva seaduse § 52⁵lõikes 5 nimetatud raha väljavõtmise avalduse, mis on esitatud hiljemalt 31. märtsil, võib isik tagasi võtta kuni

31. juulini, avalduse, mis on esitatud hiljemalt 31. juulil, võib isik tagasi võtta kuni 30. novembrini ja avalduse, mis on esitatud hiljemalt 30. novembril, võib isik tagasi võtta kuni 31. märtsini. Selleks esitab isik registripidaja ette antud vormil kontohaldurile või registripidajale fondipensiooni avalduse, fondipensiooni lõpetamise avalduse, ühekordse väljamakse avalduse või raha väljavõtmise avalduse tagasivõtmise avalduse. Fondipensiooni avalduse, fondipensiooni lõpetamise avalduse ja ühekordse väljamakse avalduse tagasivõtmise avalduse esitamise suhtes kohaldatakse käesoleva seaduse § 16 lõikeid 1–4, 6, 7 ja 8 ning raha väljavõtmise avalduse tagasivõtmise avalduse esitamise suhtes § 14 lõikeid 2–3 ning § 16 lõikeid 1–7 ja 8.”;

108)paragrahv 52⁴lõige 5²muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5²) Kuni avalduse esitamise kuu viimase kuupäevani võib isik oma fondipensiooni avaldust või ühekordse väljamakse avaldust muuta, esitades selleks uue käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud fondipensiooni avalduse või lõikes 4 nimetatud ühekordse väljamakse avalduse.”;

109)paragrahvi 52⁴lõikes 6 asendatakse sõnad „ühekordse väljamakse avalduse” sõnadega „raha väljavõtmise avalduse, ühekordse väljamakse avalduse”;

110)paragrahvi 52⁴lõike 6 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) avalduse on esitanud isik, kellel ei ole avalduse esitamiseks õigust;”;

111)paragrahv 52⁵muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 52⁵. Pensionifondist väljamaksete tegemise kord

(1) Ühekordseid väljamakseid, fondipensiooni väljamakseid ja käesoleva seaduse §-s 43¹ nimetatud väljamakseid teeb registripidaja käesolevas seaduses ja pensionifondi tingimustes sätestatud korras.

(2) Käesoleva seaduse §-s 43¹ sätestatud väljamakse tegemiseks korraldab registripidaja pensionifondi osakute tagasivõtmise, lähtudes õigusaktidest, pensionifondi tingimustest ning registripidaja, pensionifondivalitseja ja pensionifondi depositeoriumi vahel sõlmitud kolmepoolsest lepingust.

(3) Käesoleva seaduse §-s 43¹ nimetatud väljamakse tegemisel võetakse kõik osakuomanikule kuuluvad pensionifondi osakud tagasi ning neile vastava summa eest tehakse väljamakse. Osakutele vastav summa saadakse tagasivõetavate osakute arvu ja nende puhaväärtuse korrutamisel. Osakud võetakse tagasi 1. jaanuarile või 1. maile järgneval esimesel tööpäeval või 1. septembril või sellele järgneval esimesel tööpäeval, kui 1. september ei ole tööpäev, sõltuvalt sellest, kas väljamakse tehakse jaanuari, mai või septembri 20. kuupäevaks.

(4) Käesoleva seaduse §-s 43¹ nimetatud väljamakse tegemisel ei võeta arvesse osakuid, mille tagasivõtmine on investeerimisfondide seaduse alusel keelatud.

(5) Kui osakuomanik omandab pensionifondi osakuid pärast käesoleva seaduse §-s 43¹ sätestatud väljamakset ja tal ei ole tekkinud õigust ega kohustust tasuda makset või talle kuulub osakuid, mille tagasivõtmine oli investeerimisfondide seaduse alusel keelatud, kuid mille tagasivõtmise piirangud on ära langenud, korraldab registripidaja nende osakute tagasivõtmise käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatu kohaselt ja teeb osakuomanikule väljamakse järgmisel § 43¹ lõikes 2 sätestatud väljamakse tähtpäeval.

(6) Fondipensiooni väljamakse ja ühekordse väljamakse puhul korraldab registripidaja pensionifondi osakute tagasivõtmise vastavalt fondipensiooni või ühekordse väljamakse avaldusele selle esitamisele järgneva kuu, kvartali viimase kuu või pensioniaasta viimase kuu 15. kuupäevast kuni 20. kuupäevani, lähtudes õigusaktidest, pensionifondi tingimustest ning registripidaja, pensionifondivalitseja ja pensionifondi depositeoriumi vahel sõlmitud kolmepoolsest lepingust.

(7) Ühekordse väljamakse ja fondipensiooni väljamaksete tegemisel võetakse aluseks osaku puhaväärtus osakute tagasivõtmise päeval.

(8) Kui osakuomanik omandab pensionifondi osakuid pärast fondipensiooni kokkuleppimist või tema pensionikontol on osakuid, mille tagasivõtmine oli investeerimisfondide seaduse alusel keelatud, kuid mille tagasivõtmise piirangud on ära langenud, võetakse need osakud arvesse järgmise väljamakse tegemisel väljamakse aluseks olevate osakute arvu leidmisel.”;

112)seadust täiendatakse §-ga 52⁶järgmises sõnastuses:

„§ 52⁶. Pensioni investeerimiskontolt väljamaksete tegemise kord

- (1) Kui isikul on raha pensioni investeerimiskontol, teeb registripidaja ühekordseid väljamakseid ja käesoleva seaduse §-s 43¹ sätestatud väljamakseid käesolevas seaduses sätestatud korras, lähtudes pensioni investeerimiskonto avanud krediidasutusega sõlmitud lepingust.
- (2) Väljamakse tehakse pensioni investeerimiskontol oleva summa ulatuses. Pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud finantsvara ulatuses väljamakse saamiseks on isik kohustatud finantsvara võõrandama, sealhulgas finantsvara soetamisel sõlmitud lepingud lõpetama.
- (3) Käesoleva seaduse §-s 43 sätestatud ühekordse väljamakse tegemisel kannab registripidaja isikule kogu tema pensioni investeerimiskontol oleva summa. Ühekordne väljamakse tehakse § 52⁵ lõikes 9 nimetatud ajavahemikus.
- (4) Kui pärast ühekordset väljamakset laekub isiku pensioni investeerimiskontole raha või jääb isikule pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud finantsvara, on tal õigus taotleda uut ühekordset väljamakset või kasutada teisi käesoleva seaduse § 40 lõikes 2 sätestatud võimalusi pärast nimetatud finantsvara võõrandamist, sealhulgas finantsvara soetamisel sõlmitud lepingute lõppemist ja vastava raha pensioni investeerimiskontole laekumist.
- (5) Käesoleva seaduse §-s 43¹ sätestatud väljamakset on isikul õigus taotleda üksnes juhul, kui ta on kogu pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud finantsvara võõrandanud, sealhulgas finantsvara soetamisel sõlmitud lepingud lõpetanud ja vastav raha on pensioni investeerimiskontole laekunud.
- (6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud tingimust ei kohaldata pensioni investeerimiskonto kaudu soetatud finantsvara suhtes, mille võõrandamine, sealhulgas finantsvara soetamisel sõlmitud lepingu lõpetamine, ei ole finantsvara teise osapoole suhtes pankrotimenetluse algatamise, krediidasutuse suhtes väljakuulutatud moratooriumi või kriisilahendusmenetluse algatamise, kindlustusandjale kehtestatud erirežiimi või õigusaktides sätestatud muu tagajärgedelt sarnase sündmuse või toimingu tõttu seaduse kohaselt võimalik. Nimetatud põhjuste äralangemise järel pensioni investeerimiskontole laekuva raha suhtes kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatud.
- (7) Kui isikule laekub pensioni investeerimiskontole raha pärast käesoleva seaduse §-s 43¹ sätestatud väljamakset ja tal ei ole tekkinud õigust ega kohustust tasuda makset, korraldab registripidaja hiljem laekunud raha väljamaksmise isikule järgmisel § 43¹ lõikes 2 sätestatud väljamakse tähtpäeval.”;

113)paragrahvi 52⁶ lõikes 3 asendatakse sõna „summa” tekstiosaga „summa, kui isik ei ole määranud teisiti”;

114)paragrahvi 63 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „kuid mitte varem kui kindlustusvõtja 55-aastaseks saamisel” tekstiosaga „kuid mitte enne, kui kindlustusvõtjal on jäänud vanaduspensioniiikka jõudmiseni viis aastat”;

115)paragrahvi 66 lõikes 10 asendatakse tekstiosa „§-des 10¹ ja 44” tekstiosaga „§-s 44”;

116)paragrahv 68¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 68¹. Uude pensionifondi ja pensioni investeerimiskontole sissemaksete tegemise erisused

- (1) Kui kohustatud isik on 2010. aasta 1. novembrist kuni 2011. aasta 31. juulini esitanud registripidajale avalduse sissemaksete tegemiseks uude pensionifondi, asendab registripidaja pensionifondi, kuhu kohustatud isik on teinud sissemakseid, uue pensionifondiga kolme tööpäeva jooksul 2011. aasta 1. augustist arvates.
- (2) Sissemaksete tegemiseks pensioni investeerimiskontole saab käesoleva seaduse §-s 15 nimetatud valikuavaldust esitada ja sissemakseid pensioni investeerimiskontole teha alates 2021. aasta 1. septembrist. Kuni nimetatud kuupäevani tehakse sissemakseid üksnes valikuavalduses märgitud pensionifondi või valikuavalduse puudumise korral registripidaja poolt loosiga määratud pensionifondi.
- (3) Valikuavalduse puudumise korral hakatakse sissemakseid käesoleva seaduse § 19 lõike 3 esimeses lauses sätestatu kohaselt tegema 2021. aasta 1. septembril või hiljem avatud pensioni investeerimiskontole, millega koos avati isikule § 17 lõike 5 teises lauses sätestatu kohaselt ka pensionikonto.”;

117)seaduse 4. peatükki täiendatakse §-ga 69¹ järgmises sõnastuses:

„§ 69¹. Pensioni investeerimiskonto avamise ja pensioni investeerimiskontoga seotud vahetustehingute erisused

- (1) Käesoleva seaduse §-s 3¹ nimetatud pensioni investeerimiskontot ei saa avada enne 2021. aasta 1. aprilli.
- (2) Käesoleva seaduse § 24 lõikes 2 nimetatud vahetustehingu tegemiseks saab §-s 25 nimetatud vahetamise avaldust esitada hakata alates 2021. aasta 1. aprillist.”;

118)paragrahvi 70 täiendatakse lõigetega 3–5 järgmises sõnastuses:

„(3) Käesoleva seaduse §-s 43¹ sätestatud väljamaksed tehakse 2021. aastal septembri jooksul ning 2022. aastal jaanuari, mai ja septembri jooksul.

(4) Alates 2021. aasta 1. jaanuarist puudub kindlustusandjal kohustus jaotada enne nimetatud kuupäeva sõlmitud pensionilepingute kindlustusvõtjatele ja soodustatud isikutele kasumit. Käesolevas lõikes sätestatud kohaldatakse 2020. aastal ja hiljem tekkinud kasumi kohta.

(5) Käesoleva seaduse § 52³ lõikes 3 sätestatud tähtajaga fondipensioni saab kokku leppida alates 2021. aasta 1. jaanuarist. Seni määrab fondipensioni tähtaja osakuomanik.”;

119)paragrahvis 72² täiendatakse pärast sõnu „käesoleva seaduse” tekstiosaga „§ 40 lõikes 1 ja”;

120)seaduse 4. peatükki täiendatakse §-dega 72⁴–72⁸ järgmises sõnastuses:

„§ 72⁴. Enne 2021. aasta 1. jaanuari sõlmitud pensionileping

(1) Kindlustusvõtjal on õigus enne 2021. aasta 1. jaanuari sõlmitud pensionileping üles öelda ja saada väljamakse lepingu tagastusväärtuse ulatuses. Käesolevas paragrahvis sätestatu kohase pensionilepingu ülesütlemise suhtes ei kohaldata käesoleva seaduse § 52² lõigetes 1–4 sätestatud.

(2) Kindlustusandja teavitab hiljemalt 2021. aasta 15. jaanuaril vähemalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kindlustusvõtjat tema pensionilepingu tingimuste muutumisest, sealhulgas kindlustusvõtja õigusest pensionileping üles öelda ja saada väljamakse lepingu tagastusväärtuse ulatuses ning pensionilepingu ülesütlemise avalduse esitamise tähtajast. Käesolevas lõikes sätestatud teave peab 2021. aasta 15. jaanuarist kuni 31. märtsini olema pensionilepingute kindlustusvõtjatele kättesaadav ka kindlustusandja veebilehel.

(3) Kindlustusvõtja esitab pensionilepingu ülesütlemiseks kindlustusandjale hiljemalt 2021. aasta 31. märtsil kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse.

(4) Kindlustusvõtja poolt ülesöeldud pensionileping lõpeb 2021. aasta 31. augustil. Kindlustusandja maksab pensionilepingus kokkulepitud tagastusväärtuse kindlustusvõtjale välja hiljemalt 2021. aasta 30. septembril.

(5) Kindlustusandjal on õigus loobuda alates 2022. aasta 1. veebruarist kehtima jäänud pensionilepingute alusel pensionimaksete tegemisest. Sel juhul hakkab kindlustusvõtjatele ja soodustatud isikutele pensionilepingutes kokkulepitud suuruses pensionimakseid alates 2022. aasta 1. veebruarist tegema Sotsiaalkindlustusamet.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud pensionimaksete tegemise täpsemad tingimused ja korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(7) Kindlustusandja teavitab Rahandusministeeriumi hiljemalt 2021. aasta 31. mail pensionimaksete tegemisest loobumisest esitades isikute arvu, kellele jätkab käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel pensionimaksete tegemist Sotsiaalkindlustusamet, ning nende pensionimaksete aastase summa ja pensionilepingute tagastusväärtuste summa hinnangu 2021. aasta 30. novembri seisuga.

(8) Otsusest loobuda pensionimaksete tegemisest teavitab kindlustusandja hiljemalt 2021. aasta 31. mail Finantsinspektsiooni.

(9) Kindlustusandja teavitab hiljemalt 2021. aasta 15. juunil vähemalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud kindlustusvõtjaid, et alates 2022. aasta 1. veebruarist jätkab pensionimaksete tegemist kindlustusandja asemel Sotsiaalkindlustusamet, samuti kindlustusvõtja õigusest sellega mitte nõustuda ja pensionileping üles öelda ning lepingu ülesütlemise avalduse esitamise tähtajast. Käesolevas lõikes sätestatud teave peab 2021. aasta 15. juunist kuni 30. juunini olema pensionilepingute kindlustusvõtjatele kättesaadav ka kindlustusandja veebilehel.

(10) Pensionilepingu ülesütlemiseks käesoleva paragrahvi lõikes 9 sätestatud juhul esitab kindlustusvõtja kindlustusandjale hiljemalt 2021. aasta 30. juunil kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse.

(11) Käesoleva paragrahvi lõikes 10 sätestatu kohaselt üles öeldud pensionileping lõpeb 2021. aasta 31. augustil ja kindlustusandja maksab pensionilepingus kokkulepitud tagastusväärtuse kindlustusvõtjatele välja hiljemalt 2021. aasta 30. septembril.

(12) Kindlustusandja esitab hiljemalt 2021. aasta 31. augustil Rahandusministeeriumile täpsustatud käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud andmed.

(13) Kindlustusandja kannab nendes pensionilepingutes, mille alusel hakkab pensionimakseid tegema Sotsiaalkindlustusamet, kokkulepitud tagastusväärtused käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud määruuses sätestatud korras riigieelarvesse 2022. aasta jaanuari jooksul.

(14) Kindlustusvõtjatele 2022. aasta jaanuaris pensionimaksete tegemise ja käesoleva paragrahvi lõikes 13 sätestatud summa riigieelarvesse kandmisega lõpevad pensionilepingud.

(15) Käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 11 nimetatud pensionilepingute tagastusväärtused arvutatakse 2021. aasta 31. juuli seisuga ning lõikes 13 nimetatud pensionilepingute tagastusväärtused 2021. aasta 30. novembri seisuga, võttes mõlemal juhul arvesse kõiki pensionimakseid, mida enne pensionilepingute lõppemist teeb käesolevas paragrahvis sätestatu kohaselt veel kindlustusandja.

§ 72⁵. Valikuavalduse esitamise erisused alates 2021. aastast

(1) Enne 1983. aasta 1. jaanuari sündinud isikul, kes ei ole esitanud valikuavaldust käesoleva seaduse § 66 lõikes 2 ega § 72³ lõikes 1 sätestatud tähtpäevaks, tekib õigus ja kohustus tasuda kohustusliku kogumispensioni makset, kui ta esitab valikuavalduse. Valikuavaldust saab esitada alates 2021. aasta 1. jaanuarist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud valikuavalduse esitanud isikule kohaldatakse käesolevas seaduses kohustatud isiku kohta sätestatud käesolevast paragrahvist tulenevate erisustega.

(3) Valikuavalduse esitanud isikul tekib õigus ja kohustus tasuda kohustusliku kogumispensioni makset alates:

- 1) 1. jaanuarist, kui valikuavaldus on esitatud ja avalduses märgitud andmed registripidajale laekunud hiljemalt eelmise aasta 31. juulil;
- 2) 1. maist, kui valikuavaldus on esitatud ja avalduses märgitud andmed registripidajale laekunud hiljemalt eelmise aasta 30. novembril;
- 3) 1. septembrist, kui valikuavaldus on esitatud ja avalduses märgitud andmed registripidajale laekunud hiljemalt 31. märtsil.

(4) Sotsiaalmaksuseaduse §-s 4 sätestatud sotsiaalmaksu maksja on kohustatud kontrollima pensioniregistrit, kas käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isik on kohustatud tasuma kohustusliku kogumispensioni makset.

(5) Käesoleva seaduse § 10 lõikes 1 nimetatud täiendavaid sissemakseid tehakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud valikuavalduse esitanud isiku eest lapse kohta, kes on sündinud päeval, kui valikuavalduse esitanud isikul tekkis kohustus tasuda makset, või hiljem.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud valikuavalduse esitanud isikul on õigus lapse kohta, kes on sündinud kuni kuus kuud enne isikul makse tasumise kohustuse tekkimist, valida käesoleva seaduse §-s 10 kehtestatud täiendavate sissemaksete tegemise ja riikliku pensionikindlustuse seaduse § 24 lõike 1¹ punkti 2 alusel makstava pensionilisa vahel.

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 5 ja 6 nimetatud täiendavate sissemaksete tegemise taotlemiseks tuleb esitada Sotsiaalkindlustusametile käesoleva seaduse § 10 lõikes 3 nimetatud avaldus.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud valikuavalduse esitanud isikul tekib käesoleva seaduse §-s 27¹ sätestatu alusel õigus makset mitte tasuda ja §-s 43¹ sätestatud õigus raha välja võtta kümne aasta möödumisel käesolevas paragrahvis sätestatud alusel makse tasumise kohustuse tekkimisest.

§ 72⁶. Makse tasumise või tasumisest vabastamise ning raha väljavõtmise avalduste esitamise erisused

Käesoleva seaduse §-s 27¹ nimetatud makse tasumise või tasumisest vabastamise ning §-s 43¹ nimetatud raha väljavõtmise avaldusi saab hakata esitama 2021. aasta 1. jaanuarist.

§ 72⁷. Pensioniiga täiendava kogumispensioni korral

(1) Käesoleva seaduse § 63 lõikes 3 sätestatud täiendava kogumispensioni korral rakendatakse pensioniiga kindlustusvõtja suhtes, kelle täiendava kogumispensioni kindlustusleping on sõlmitud, ja isiku suhtes, kes omandab vabatahtliku pensionifondi osakuid esmakordselt 2021. aasta 1. jaanuaril või hiljem.

(2) Kindlustusvõtjal, kellel on täiendava kogumispensioni kindlustusleping sõlmitud, ja isikul, kes omandas vabatahtliku pensionifondi osakuid esmakordselt enne 2021. aasta 1. jaanuari, on täiendava kogumispensioni korral pensioniiga 55 aastat.

(3) Kui täiendava kogumispensioni kindlustusleping sõlmitakse või vabatahtliku pensionifondi osakuid omandatakse käesoleva seaduse § 63 lõikes 5¹ või § 64 lõikes 1 sätestatud alustel, lähtutakse kindlustusvõtja suhtes täiendava kogumispensioni korral pensioniea kohaldamisel vastavalt tema esmakordselt sõlmitud pensionilepingu sõlmimise või vabatahtliku pensionifondi osakute esmakordse omandamise kuupäevast.

(4) Kui kõik isikule kuuluvad vabatahtliku pensionifondi osakud on tagasi võetud ja isik omandab hiljem uuesti vabatahtliku pensionifondi osakuid, loetakse selline osakute omandamine esmakordseks osakute omandamiseks käesoleva paragrahvi tähenduses.

§ 72⁸. Analüüsikohustus

Rahandusministeerium koostab 2023. aastaks analüüsi käesolevas seaduses sätestatud kohustusliku kogumispensioni vabatahtlikuks muutmise mõjude kohta ning esitab vajaduse korral ettepanekud õigusaktide muutmiseks.”

§ 2. Investeerimisfondide seaduse muutmine

Investeerimisfondide seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 44 lõike 1 punktis 2 ja lõike 3 punktis 2, § 45 lõikes 4, § 301 lõikes 3 ning § 302 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „lõikes 3” tekstiosaga „lõikes 2”;

2)paragrahvi 46 lõikes 1, § 96 lõikes 3, §-s 137 ja § 166 lõikes 7 asendatakse tekstiosa „§ 24 lõikes 3” tekstiosaga „§ 24 lõike 5 esimeses lauses”;

3)paragrahvi 64 lõige 7 tunnistatakse kehtetuks;

4)paragrahvi 64 lõikest 10 jäetakse välja tekstiosa „30.”;

5)paragrahvi 121 täiendatakse lõikega 2²järgmises sõnastuses:

„(2²) Ühe isiku emiteeritud väärtpaberitesse ja rahaturuinstrumentidesse võib investeerida kuni 15 protsenti pensionifondi vara väärtusest, kui käesolevas jaos ei ole sätestatud teisiti.”;

6)paragrahvi 121 lõikest 3 jäetakse välja teine lause;

7)paragrahvi 124 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 124. Investeerimine väärtpaberitesse ja rahaturuinstrumentidesse ning laenu andmine ja võtmine”;

8)paragrahvi 124 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Pensionifondi arvel võib võtta laenu kuni 25 protsendi ulatuses fondi vara väärtusest. Laenu võtmise otsuse langetab pensionifondi valitseja temalt eeldatava ettevaatlikkuse ja hoolsusega, lähtudes kõigi osakuomanike õigustatud huvidest ning hinnates pensionifondi arvel laenu võtmise vajadust ja selle laenu teenindamise võimekust.”;

9)paragrahvi 125 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „§ 114 lõikes 1” tekstiosaga „§-s 114”;

10)paragrahvi 129 lõike 1 sissejuhatavas lauseosas asendatakse tekstiosa „90 protsenti” tekstiosaga „80 protsenti”;

11)paragrahvi 129 täiendatakse lõigetega 3¹–3⁴järgmises sõnastuses:

„(3¹) Konservatiivse pensionifondi investeeringud aktsiatesse, aktsiafondidesse ja muudesse aktsiatega sarnastesse instrumentidesse võetakse arvesse täies ulatuses ning need ei või ületada kokku 10 protsenti pensionifondi vara väärtusest. Käesolevas lõikes sätestatud investeeringud koos investeeringutega teistesse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud instrumentidesse ei või ületada 20 protsenti konservatiivse pensionifondi varast.

(3²) Aktsiatega sarnastesse instrumentidesse tehtud investeeringutena käsitatakse käesoleva paragrahvi tähenduses investeeringuid väärtpaberitesse, hoiustesse või muudesse instrumentidesse, mille hind või millest saadav tulu sõltub osaliselt või täielikult aktsia või muu sellise instrumendi hinnast või selle muutusest. Käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud instrumentidena ei käsitata krediidasutuste seaduse § 89¹lõikes 2 nimetatud investeerimishoiust ega võlaväärtpaberit, mille põhiosa on garanteeritud.

(3³) Aktsiafondidesse tehtud investeeringutena käsitatakse käesoleva paragrahvi tähenduses investeeringuid fondidesse, mille varast oluline osa paigutatakse otse või teiste fondide kaudu aktsiatesse või muudesse sellistesse instrumentidesse ja see on üks osa sellise fondi tavapärasest investeerimispoliitikast.

(3⁴) Käesoleva paragrahvi lõike 3¹ esimeses lauses sätestatud piiranguid ei kohaldata, kui pensionifondi vara investeeritakse selliste äriühingute aktsiatesse või fondide osakutesse või aktsiatesse, mille vara paigutatakse peamiselt kinnisasjadesse.”;

12)paragrahvi 525 täiendatakse lõigetega 3 ja 4 järgmises sõnastuses:

„(3) Kohustusliku pensionifondi valitseja võib aastatel 2021–2024 ajutiselt ületada käesolevas seaduses, kohustusliku pensionifondi tingimustes või prospektis sätestatud investeerimispiiranguid, kui see on tingitud fondivalitsejast mitteolenevast põhjusest ilma, et tema suhtes rakenduks käesoleva seaduse § 102 lõikes 2 sätestatud teavitamiskohustus või kogumispensionide seaduse §-des 32–36 sätestatud kahju hüvitamise kohustus. Kohustusliku pensionifondi valitseja peab käesolevas lõikes nimetatud pensionifondi investeringud viima kooskõlla käesolevas seaduses, selle fondi tingimustes ja prospektis sätestatud investeerimispiirangutega järgmise 12 kuu jooksul investeerimispiirangu ületamisest arvates.

(4) Fondivalitsejast mitteolenevaks põhjuseks peetakse olukorda, kus kohustusliku pensionifondi vara väärtus väheneb ühes kalendrikuus rohkem kui 20 protsendi võrra tulenevalt osakute tagasivõtmise ja väljalaskmise vahest.”.

§ 3. Perekonnaseaduse muutmine

Perekonnaseaduse § 27 lõiget 2 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) kohustusliku pensionifondi osak, pensioni investeerimiskontol olev raha ja selle eest soetatud finantsvara, sealhulgas sellise finantsvara soetamisel sõlmitud lepingust tulenevad varalised õigused, ning kohustusliku kogumispensioni kindlustuslepingust tulenevad varalised õigused.”.

26.10.2020 16:15

Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus, tekstilõik „lõike 2 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt” asendatud tekstilõiguga „lõiget 2 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses“, kuna § 27 lõikes 2 ei ole punkti 4, Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 1 alusel.

§ 4. Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmine

Riikliku pensionikindlustuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 12 lõiget 2¹ täiendatakse pärast sõna „kindlustusosaku” sõnadega „ja solidaarosaku”;

2)paragrahvi 24 lõike 1¹ punktis 2 asendatakse tekstiosa „sündinud 2013. aasta 1. jaanuaril või hiljem” tekstiosaga „sündinud ajavahemikus 2013. aasta 1. jaanuarist kuni 2021. aasta 31. augustini”;

3)paragrahvi 24 lõiget 1¹ täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) vanemale, vanema abikaasale, eestkostjale või hoolduspere vanemale, kes ei ole lapse esimesel kolmel eluaastal kohustatud isik kogumispensionide seaduse tähenduses, iga lapse kohta, kes on sündinud 2021. aasta 1. septembril või hiljem ning keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat, kolme pensioni aastahinde suuruses.”;

4)paragrahvi 24 lõikes 6 asendatakse tekstiosa „punktis 2” tekstiosaga „punktides 2 ja 3”;

5)paragrahvi 24 täiendatakse lõikega 6¹ järgmises sõnastuses:

„(6¹) Käesoleva paragrahvi lõike 6 teises lauses sätestatud pensionilisale on õigus isikul, kellel puudus lapse kolmeaastaseks saamiseni õigus kogumispensionide seaduse §-s 10 sätestatud täiendavatele sissemaksetele proportsionaalselt nende kuude arvu järgi, millal ta ei olnud kohustatud isik ja mille eest ei ole täiendavaid sissemakseid sama lapse kohta tehtud.”;

6)paragrahvi 26 lõige 8 tunnistatakse kehtetuks;

7)paragrahvi 61⁵ senine tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Vabariigi Valitsus koostab 2023. aastaks ja iga järgmise viie aasta järel analüüsi pensionisüsteemi finantsilisest ja sotsiaalsest jätkusuutlikkusest ning esitab Riigikogule vajaduse korral ettepaneku pensionisüsteemi muutmiseks.”;

8)paragrahvi 61⁸ täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kui kohustatud isik ei ole kogumispensionide seaduse § 72⁵ lõike 6 alusel valinud täiendava sissemakse tegemist, siis arvutatakse isikule pensionilisa käesoleva seaduse § 24 lõike 1¹ punkti 2 alusel, arvestades erisusena, et see kehtib iga lapse kohta, kes on sündinud kuni kuus kuud enne kogumispensionide seaduse § 72⁶ lõikes 1 nimetatud valikuavalduse esitamisega kaasneva makse tasumise kohustuse tekkimist isikul.”.

§ 5. Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse muutmise

Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (RT I, 03.01.2019, 1) § 2 punktid 1–5 tunnistatakse kehtetuks.

§ 6. Sotsiaalmaksuseaduse muutmise

Sotsiaalmaksuseaduse § 10 täiendatakse lõigetega 4² ja 4³ järgmises sõnastuses:

„(4²) Kui füüsilisest isikust ettevõtja oli kogumispensionide seaduse kohaselt kohustatud kohustusliku kogumispensioni makset tasuma makse tasumise perioodi neljal kuul, on füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtlusest saadud tulult tasutud ühelt kolmandikult sotsiaalmaksust käesoleva seaduse § 10 lõike 4¹ kolmandas lauses sätestatud riikliku pensionikindlustuse vahenditesse kantava osa määr 16 protsenti ja pensioniregistri pidaja pangakontole kantava osa määr 4 protsenti. Ettevõtlusest saadud tulult tasutud kahelt kolmandikult sotsiaalmaksust on käesoleva seaduse § 10 lõike 4¹ kolmandas lauses sätestatud riikliku pensionikindlustuse vahenditesse kantava osa määr 20 protsenti ja pensioniregistri pidaja pangakontole sotsiaalmaksu osa ei kanta.

(4³) Kui füüsilisest isikust ettevõtja oli kogumispensionide seaduse kohaselt kohustatud kohustusliku kogumispensioni makset tasuma makse tasumise perioodi kaheksal kuul, on füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtlusest saadud tulult tasutud kahelt kolmandikult sotsiaalmaksust käesoleva seaduse § 10 lõike 4¹ kolmandas lauses sätestatud riikliku pensionikindlustuse vahenditesse kantava osa määr 16 protsenti ja pensioniregistri pidaja pangakontole kantava osa määr 4 protsenti. Ettevõtlusest saadud tulult tasutud ühelt kolmandikult sotsiaalmaksust on käesoleva seaduse § 10 lõike 4¹ kolmandas lauses sätestatud riikliku pensionikindlustuse vahenditesse kantava osa määr 20 protsenti ja pensioniregistri pidaja pangakontole sotsiaalmaksu osa ei kanta.”.

§ 7. Tagatisfondi seaduse muutmise

Tagatisfondi seaduse § 73³ lõike 2 punktis 3 asendatakse tekstiosa „kogumispensionide seaduse §-s 47 sätestatud juhul” tekstiosaga „kindlustatud isikuga pensionilepingu puhul”.

§ 8. Tulumaksuseaduse muutmise

Tulumaksuseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 4 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Paragrahvi 20¹ lõikes 4 ning § 21 lõiges 2 ja 3 nimetatud tulu puhul on tulumaksu määr 10%.”;

2) paragrahv 20¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 20¹. Kohustuslik kogumispension

(1) Tulumaksuga maksustatakse kohustusliku kogumispensioni kindlustuslepingu (edaspidi *pensionileping*) alusel ning kohustuslikust pensionifondist osakuomanikule ja pensioni investeerimiskontolt seda kasutavale isikule või nende pärijatele tehtavad väljamaksed, arvestades lõiges 2–4 sätestatud erisusi.

(2) Väljamaksena ei käsitata:

- 1) ülesöeldud pensionilepingu tagastusväärtust kogumispensionide seaduse §-s 52² sätestatud juhul;
- 2) kohustusliku pensionifondi osakute tagasivõtmist osakute vahetamisel, kogumispensionide seaduse § 49 kohaselt pensionilepingu sõlmimisel või sama seaduse § 26 lõike 1 punkti 2 kohaselt pensioni investeerimiskontole raha kandmisel;
- 3) pensioni investeerimiskontol oleva raha kandmist kogumispensionide seaduse § 49 kohaselt pensionilepingu sõlmimisel või sama seaduse § 26 lõike 1 punkti 1 kohaselt kohustusliku pensionifondi osakute omandamiseks ega
- 4) raha kandmist kogumispensionide seaduse § 26 lõike 1 kohaselt ühelt pensioni investeerimiskontolt teisele, pensioni investeerimiskontol oleva raha eest käesoleva seaduse §-s 17¹ sätestatud finantsvara soetamist või selle vahetamist, finantsvaralt teenitud tulu kandmist pensioni investeerimiskontole või raha kandmist pensioni investeerimiskontole finantsvara võõrandamisel või finantsvara soetamisel sõlmitud lepingu lõppemisel.

(3) Tulumaksuga ei maksustata väljamakseid, mida:

- 1) tehakse isikule, kellel on tuvastatud puuduv töövõime;

2) tehakse kindlustusvõtjale, kes on riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud vanaduspensionieas või kellel on sellesse ikka jõudmiseni jäänud kuni viis aastat, eluaegse pensionilepingu alusel perioodiliselt vähemalt üks kord kolme kuu jooksul;

3) tehakse kohustusliku pensionifondi osakuomanikule või kindlustusvõtjale, kes on riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud vanaduspensionieas või kellel on sellesse ikka jõudmiseni jäänud kuni viis aastat, fondipensionina või tähtajalisena sõlmitud pensionilepingu alusel perioodiliselt vähemalt üks kord kolme kuu jooksul, kui fondipension on kokku lepitud või pensionileping on sõlmitud vähemalt kogumispensionide seaduse § 52³lõikes 3 sätestatud tähtajaga;

4) teeb isikule tema elu lõpuni kogumispensionide seaduse § 72⁴lõike 5 alusel Sotsiaalkindlustusamet.

(4) Lõikes 3 nimetatata väljamaksed kindlustusvõtjale, osakuomanikule ja pensioni investeerimiskontolt seda kasutavale isikule, samuti kogumispensionide seaduse § 72⁴lõike 5 alusel tehtavad väljamaksed maksustatakse käesoleva seaduse § 4 lõikes 2 sätestatud määraga, kui väljamakse saaja on riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud vanaduspensionieas või tal on sellesse ikka jõudmiseni jäänud kuni viis aastat.

(5) Pensioni investeerimiskonto väljamaksena ei käsitata soetatud finantsvaralt nimetatud kontole laekunud maksustatud tulu arvel tehtud väljamakset.”;

3)paragrahvi 21 lõike 2 punktis 1 ja lõike 3 punktis 1 asendatakse tekstiosa „55-aastaseks saamist” tekstiosaga „kogumispensionide seaduse § 63 lõikes 3 sätestatud ikka jõudmist”;

4)paragrahvi 21 lõike 2 punkt 2 ja lõike 3 punkt 2 tunnistatakse kehtetuks;

5)paragrahvi 21 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Tulumaksuga ei maksustata:

1) väljamakseid isikule, kellel on tuvastatud puuduv töövõime;

2) kindlustuspension, mida makstakse pärast kindlustusvõtja kogumispensionide seaduse § 63 lõikes 3 sätestatud ikka jõudmist käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kindlustuslepingu alusel perioodiliselt vähemalt üks kord kolme kuu jooksul kuni tema surmani;

3) kindlustuspension, mida makstakse, ja vabatahtliku pensionifondi väljamakseid, mida tehakse pärast kindlustusvõtja või osakuomaniku kogumispensionide seaduse § 63 lõikes 3 sätestatud ikka jõudmist käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kindlustuslepingu alusel või vabatahtlikust pensionifondist perioodiliselt vähemalt üks kord kolme kuu jooksul ja vähemalt kuni kindlustuslepingu sõlmimisel või vabatahtlikust pensionifondist tehtavate väljamaksete kokkuleppimisel tema vanusele vastanud üle-eelmise kalendriaasta kohta Statistikaameti avaldatud meeste ja naiste keskmiselt elada jäänud aastate alusel arvatud tähtajani.”;

6)paragrahvi 23 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Tuluna käesoleva paragrahvi lõike 2 tähenduses ei käsitata § 20¹lõiget 1 ja 4 ning § 21 lõiget 2 ja 3 nimetatud väljamakseid.”;

7)paragrahvi 29 lõike 9 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Tulumaksuga maksustatakse käesoleva seaduse §-des 20–21 sätestatud tingimustel mitteresidendile Eesti Haigekassa, Eesti Töötukassa või residendist kindlustusseltsi poolt või mitteresidendist kindlustusseltsi Eestis asuva püsiva tegevuskoha kaudu või arvel makstud kindlustushüvitised ning Eestis registreeritud pensionifondist ja pensioni investeerimiskontolt tehtud väljamaksed, samuti Sotsiaalkindlustusameti poolt kogumispensionide seaduse § 72⁴lõike 5 alusel tehtavad väljamaksed.”;

8)paragrahvi 41 punkt 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„6) mitteresidendile või residendist füüsilisele isikule makstavalt tulumaksuga maksustatavalt kindlustushüvitiselt, pensionilt, pensionilepingu alusel, pensionifondist ja pensioni investeerimiskontolt tehtud väljamakselt, stipendiumilt, hasartmänguvõidult ja perehüvitiste seaduse alusel makstavalt hüvitiselt (§ 19 lõige 2, § 20 lõiked 1–3, § 20¹lõige 1, § 21 lõige 1, § 29 lõige 9), välja arvatud punktis 12 nimetatud väljamaksetelt.”;

9)paragrahvi 41 punkti 12 täiendatakse pärast tekstiosa „füüsilisele isikule tehtavalt” tekstiosaga „§ 20¹lõikes 4 ning”;

10)paragrahvi 42 lõige 2¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2¹) Käesoleva seaduse § 20¹lõikes 4 sätestatud kohustusliku kogumispensionide väljamaksetest võib enne kinnipeetava tulumaksu arvutamist arvata maha maksuvaba tulu osa, mida ei kasutatud seaduse alusel makstavast pensionist tulumaksu kinnipidamisel. Paragrahvi 20¹lõikes 4 sätestatud teistest kohustusliku kogumispensionide väljamaksetest võib enne kinnipeetava tulumaksu arvutamist arvata maha maksuvaba tulu osa, mida ei kasutatud samas lõikes nimetatud kogumispensionide seaduse § 72⁴lõike 5 alusel tehtud väljamaksetest tulumaksu kinnipidamisel. Kohustuslikust pensionifondist tehtud väljamaksetest võib enne kinnipeetava

tulumaksu arvutamist maha arvata maksuvaba tulu osa, mida ei kasutatud kogumispensionide seaduses sätestatud pensionilepingu alusel tehtud väljamakselt tulumaksu kinnipidamisel. Pensioni investeerimiskontolt tehtud väljamaksest võib enne kinnipeetava tulumaksu arvutamist maha arvata maksuvaba tulu osa, mida ei kasutatud kohustuslikust pensionifondist tehtud väljamakselt tulumaksu kinnipidamisel.”;

11)paragrahvi 61 täiendatakse lõikega 65 järgmises sõnastuses:

„(65) Kindlustusvõtja puhul, kes on täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu sõlminud, ja isiku puhul, kes omandas vabatahtliku pensionifondi osakuid esmakordselt enne 2021. aasta 1. jaanuari, on § 21 lõigetes 2, 3 ja 4 nimetatud iga 55 aastat, arvestades kogumispensionide seaduse § 72⁷.”.

26.10.2020 16:15

Veaparandus - Parandatudilmne ebatäpsus, asendatud number „63” numbriga „65”, kuna § 61 on juba täiendatud lõigetega 63 ja 64, Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 1 alusel.

§ 9. Väärtpaberite registri pidamise seaduse muutmine

Väärtpaberite registri pidamise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 3 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Pensioniregistri põhiandmed avaliku teabe seaduse § 43⁶ lõike 1 tähenduses on andmed pensionikontode, nendele kantud pensionifondi osakute ja osakutega tehtud toimingute ning pensioni investeerimiskontole kantud summade kohta.”;

2)paragrahvi 5¹ lõiget 4 täiendatakse punktidega 3¹–3³ järgmises sõnastuses:

„3¹) pensionikonto omaja pensioni investeerimiskonto number ning selle avanud krediitiasutuse ärinimi ja aadress, kui pensioni investeerimiskonto on avatud;

3²) selle pensioni investeerimiskonto number ja selle avanud krediitiasutus, kuhu laekuvad pensionikonto omaja kohustusliku kogumispensioni maksed;

3³) pensioni investeerimiskontole kantud summad ning kannete tegemise aeg ja alus;”;

3)paragrahvi 5¹ lõike 4 punktis 4 asendatakse sõnad „pangakonto number” sõnadega „arveldusteks kasutatava pangakonto number”;

4)paragrahvi 7 lõike 6¹ teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Veebilehel avalikustatakse kuu ja aasta, millal isikul tekkis või tekib kohustusliku kogumispensioni makse tasumise kohustus ja millal nimetatud kohustus lõppes või lõpeb.”;

5)paragrahvi 20 lõikest 4¹ jäetakse välja tekstiosa „ja § 52⁵ lõikes 6”.

§ 10. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub üldises korras.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 60 ja 61, § 4 punkt 1, §-d 5 ja 8 jõustuvad 2021. aasta 1. jaanuaril.

(3) Käesoleva seaduse § 1 punktid 65, 66, 104, 108 ja 113 jõustuvad 2022. aasta 1. jaanuaril.

Henn Põlluaas
Riigikogu esimees